

Poliisiopiskelijoiden kokemuksia etälamautin- koulutuksesta ja sen hyödyntämisestä työhar- joittelussa

Severi Annila

03/2023

TIIVISTELMÄ

Severi Annila: Poliisiopiskelijoiden kokemuksia etälamautinkoulutuksesta ja sen hyödyntämisestä työharjoittelussa

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaajat: Heikki Asunta & Jukka Laukkanen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Poliisi AMK-tutkinnon kurssi 20204 oli ensimmäinen, jolle koulutettiin etälamauttimen käyttö Poliisi-ammattikorkeakoululla ennen työharjoitteluun lähtöä. Aiemmille kursseille etälamautinkoulutus on annettu noin työharjoittelun puolivälin jälkeen järjestettävällä lähijaksolla, joka on toteutettu läsnä-olokoulutuksena Poliisiammattikorkeakoululla.

Opinnäytetyön tavoitteena oli hankkia katsaus työharjoittelussa olleilta 20204–kurssin poliisiopiskelijoilta siitä, onko etälamautinkoulutuksen uusi ajankohta ja toteutus opiskelijoiden mielestä onnistunut ja tarjoaako se heille tarvittavat valmiudet toimia etälamauttimen kanssa työharjoittelussa, sekä selvittää ovatko opiskelijat päässeet hyödyntämään annettua etälamauttimen käyttäjäkoulutusta ja kehittämään taitojaan etälamauttimen kanssa työharjoittelun aikana.

Teoriaosuutena opinnäytetyössä toimii keskeisimmät poliisin voimankäyttöä säätelevät lait, Poliisi-ammattikorkeakoulun (Polamk) opetussuunnitelma, sen muutokset ja etälamautinkoulutuksesta esiin nousseet huomiot. Lisäksi osuudesta löytyy itse etälamauttimen toimintateoriaa, sekä tilastollista etälamauttimen käytöstä Suomessa ja kokemuksia muista pohjoismaista.

Tutkimusmenetelmänä käytin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää ja tarvittava aineisto kerättiin teema- ja puolistrukturoitujen haastatteluiden avulla.

Tutkimuksen perusteella etälamautinkoulutuksen nykyinen ajankohta on opiskelijoiden mielestä onnistunut ja heidän valmiutensa etälamauttimen kanssa toimimiseen olivat lähtökohtaisesti hyvät. Koulutuksen hyödyntämisessä ja taitojen harjoittelun jatkumon luomisessa työharjoittelun aikana on sen sijaan vielä kehitettävää.

Sivumäärä: 33 + 3 liitesivua

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 03/2023

Avainsanat: Etälamauttimet, työharjoittelu, koulutus, voimankäyttö, poliisi

SISÄLLYS

1 Johdanto	1
1.1 Tutkimuksen tavoite	1
2 Teoria ja tietoperusta	3
2.1 Poliisin voimakeinojen lakiperusta	3
2.1.1 Poliisin voimankäyttövälineet	4
2.1.2 Voimankäyttöratas	4
2.2 Etälamautinkoulutus Poliisiammattikorkeakoulussa	5
2.3 Etälamautin suomessa	6
2.3.1 Etälamauttimen käyttö ja toimintaperiaate	7
2.3.2 Statistiikkaa käytöstä suomessa	9
2.4 Kansainvälisiä kokemuksia	12
3 Tutkimus- ja analyysimenetelmät	14
3.1 Haastateltavien valinta	15
3.2 Haastatteluiden analysointi	16
3.3 Julkisuus ja tietoturva	16
4 Haastatteluiden analyysi ja tulokset	18
4.1 Etälamautinkoulutus – kokemukset ja mielipiteet	18
4.2 Etälamauttimen kantamisen ja harjoittelun mahdollistaminen	20
4.3 Etälamauttimen käyttö	22
4.4 Vapaa sana opiskelijoilta	24
5 Johtopäätökset	26
5.1 Etälamautinkoulutus ja valmiudet	26
5.2 Mahdollisuudet käyttää ja kehittyä	27
6 Pohdinta	29
6.1 Oma työskentely, opinnäytetyön onnistuminen & jatkotutkimusidea	29
6.2 Tutkimuksen laatu ja luotettavuus	30
LÄHTEET	32
LIITE 1 – Haastattelurunko	34

1 JOHDANTO

Poliisi joutuu työssään käyttämään voimakeinoja ja voimankäyttötilanteita saattaa tulla eteen hyvin yllättäen. Poliisimiehen on siis hallittava voimankäytön lakiperusta ja toimivalta, sekä tunnettava kaikki käytössään olevat voimankäyttövälineet. Yksi poliisin käytössä olevista voimankäyttövälineistä on etälamautin. Etälamautin saapui suomen poliisin käyttöön vuonna 2005 noin vuoden mittaisen kokeilujakson jälkeen. Etälamauttimen käyttäjäkoulutus saapui osaksi poliisi (AMK) -tutkintoa Poliisiammattikorkeakouluun vuonna 2019, joten nykyään tuoreet poliisimiehet ja naiset saavat etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen jo ennen työelämään siirtymistä. Aiemmin koulutusta on annettu poliisilaitoksilla työelämässä, toki poliisien kouluttautuminen jatkuukin silti edelleen koko työuran ajan erilaisten koulutusten ja kurssien avulla.

Opiskelen Poliisiammattikorkeakoulussa kurssilla 20204. Kyseinen kurssi oli ensimmäinen, jolle koulutettiin etälamauttimen käyttö Poliisiammattikorkeakoululla ennen työharjoitteluun lähtöä. Aiemmille kursseille etälamautinkoulutus on annettu noin työharjoittelun puolivälin jälkeen järjestetävällä lähijaksolla, joka on toteutettu läsnäolokoulutuksena Poliisiammattikorkeakoululla. Opiskelijoille on ennen tätä uudistusta annettu ennen harjoittelua parin tunnin mittainen teoriapaketti etälamauttimista, jotta he pystyvät työskentelemään ympäristössä, jossa etälamautin on käytössä.

Minulle on kurssikavereideni kanssa työharjoittelun aikana käydyistä keskusteluista käynyt ilmi, että kokemukset etälamautinkoulutuksesta, sen hyödyntämisestä, opiskelijan mahdollisuuksista päästä kehittämään opittuja taitoja työharjoittelussa ja opiskelijan valmiuksista etälamauttimen suhteen ovat vaihdelleet laajaltikin opiskelijakohtaisesti. Osa on päässyt kehittämään osaamistaan jo eteenpäin ja kokee tuntevansa laitteen salat, kun taas osalla etälamautinkoulutuksen hyödyntäminen on jäänyt työharjoittelussa vähemmälle ja osaaminen on hatarammalla tasolla.

1.1 Tutkimuksen tavoite

Tutkimuksen tavoitteena on tarjota siis katsaus Poliisi (AMK) 20204-kurssin opiskelijoiden kokemuksiin etälamautinkoulutuksesta ja sen hyödyntämisestä työharjoittelun aikana. Tavoitteena on selvittää, kuinka opiskelijat ovat päässeet hyödyntämään Polamkissa tarjottua etälamauttimen käyttäjäkoulutusta ja kehittämään taitojaan, millaisia ajatuksia käyttäjäkoulutus ja sen muutokset ovat herättäneet ja millaisia valmiuksia se on tarjonnut opiskelijalle työharjoitteluun. Lisäksi tarjoan näkemystä Polamkille käyttäjäkoulutuksen ajankohdan ja sisällön suunnitteluun opiskelijoiden kertomusten, ajatusten ja kehitysideoiden tukemana.

Aihe valikoitui tähän, koska se on herättänyt mielenkiintoista keskustelua ja kysymyksiä kurssikaveriini, sekä työyhteisön keskuudessa ja aiheesta ei varsinaisesti ole aiempaa tutkimusta työharjoittelijoiden kokemusten osalta. Mielenkiintoni heräsi aihetta kohtaan myös kuulemiini erilaisen kokemusten perusteella ja halusin selvittää opiskelijoiden kokemuksia tarkemmin. Aihe on lisäksi erittäin ajankohtainen, koska etälamautinkoulutuksen ajankohtaa on aikaistettu ja 20204 on ensimmäinen kurssi, jolle on tarjottu etälamauttimen käyttäjäkoulutus jo harjoitteluun lähtiessä, joten aiheena kokemukset tästäkin muutoksesta olivat mielenkiintoisia.

Inspiraationa työhöni toimii lisäksi Timo Kasangon ja Tuukka Oinaksen opinnäytetyö ”Poliisi (AMK) -tutkintokoulutuksen etälamautinkoulutus ja sen työelämävastaavuus”, sekä Pasi Erosen ja Kaj Heikkilän opinnäytetyö ”Etälamauttimen käyttäjäkoulutus poliisi amk -opetukseen”. Edellä mainitut työt sivuavat aihettani etälamautinkoulutuksen ajankohdasta ja kummastakin työstä käy ilmi pohdintaa etälamautinkoulutuksen sijoittelusta opetuksessa, onhan jälkimmäisenä mainittu työ sentään tuonut ja pohjistanut etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen Polamkiin.

Kasangon ja Oinaksen työ sivuaa siis aihettani etälamautinkoulutuksen työelämävastaavuuden osalta hieman, mutta haluan nostaa esille vielä enemmän työharjoittelijan tuoretta kantaa omista kokemuksistaan niin koulutuksesta, kuin työharjoittelun ajalta. Em. tutkimus nostaa tuloksissaan suurimmiksi kehittämiskohteiksi etälamautinkoulutuksen ajankohdan ja opitun taidon kehittämisen (Kasanko & Oinas, 2021, 24). Kyseisen tutkimuksen haastattelutuloksissa on esitetty toiveita etälamautinkoulutuksen paremmasta hyödyntämisestä ja harjoittelun jatkumon tarjoamisesta koulutuksen perään, sekä ajankohdan siirtämisestä jo aikaan ennen harjoittelua. Pyrin tarjoamaan heidän työssään esitetyille kehityskohteille myös pienimuotoista jatkotutkimusta sen suhteen, että onko etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen ajankohdan siirto aikaan ennen harjoittelua ollut onnistunut ja onko sillä saavutettu parannusta edellä mainittuihin kehityskohteisiin.

Tutkimuskysymykset:

- Onko etälamautinkoulutuksen ajankohta ja toteutus opiskelijoiden mielestä onnistunut ja tarjoaako se heille tarvittavat valmiudet toimia etälamauttimen kanssa työharjoittelussa?
- Ovatko opiskelijat päässeet hyödyntämään annettua etälamauttimen käyttäjäkoulutusta ja kehittämään taitojaan työharjoittelun aikana – jos on, miten? Jos ei, miksi?

2 TEORIA JA TIETOPERUSTA

Opinnäytetyön teoria- ja tietoperustana käytän keskeisimpiä poliisin voimankäyttöä sääteleviä lakeja, Poliisiammattikorkeakoulun (Polamk) opetussuunnitelmaa, sen muutoksia ja etälamautinkoulutuksesta esiin nousseita huomioita. Lisäksi esittelen itse etälamauttimen teoriaa ja toimintaa, sekä статистиikkaa etälamauttimen käytöstä suomessa ja kokemuksia muista pohjoismaista.

2.1 Poliisin voimakeinojen lakiperusta

Poliisin toiminta perustuu aina lakiin ja poliisin on pystyttävä perustelemaan toimintansa oikeudellisesti. Jo perustuslain (PeL, 731/1999) 1 luvun 2 § määrää, että kaiken julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin ja sitä on noudatettava tarkoin kaikessa julkisessa toiminnassa. (PeL 1:2.3.)

Poliisin voimakeinojen käytöstä säädetään poliisilain (PoL 872/2011) 2 luvun 17 §. Kyseinen pykälä luettelee tilanteet, joissa poliisilla on oikeus käyttää voimakeinoja virkatehtävää suorittaessaan;

- vastarinnan murtamiseksi
- henkilön paikalta poistamiseksi
- kiinniottamisen toimittamiseksi
- vapautensa menettäneen pakenemisen estämiseksi
- esteen poistamiseksi
- miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseksi
- välittömästi uhkaavan rikoksen estämiseksi tai muun vaarallisen teon tai tapahtuman estämiseksi

Edellä listatuissa tilanteissa poliisimiehellä on oikeus käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolustettavina. Kun voimakeinojen puolustettavuutta arvioidaan, otetaan huomioon tehtävän tärkeys ja kiireellisyys, vastarinnan vaarallisuus, käytettävissä olevat voimavarat, sekä muut tilanteen kokonaisarvosteluun vaikuttavat seikat. (PoL 2:17.1.)

Poliisimiehellä on virantoimituksessa myös oikeus hätävarjeluun. Hätävarjelusta säädetään rikoslain (RL 39/1889) 4 luvun 4 §. Hätävarjelusta säädetään, että tarpeellinen puolustusteko on hätävarjeluna sallittu aloitetun tai välittömästi uhkaavan oikeudettoman hyökkäyksen torjumiseksi, jollei puolustusteko ilmeisesti ylitä sitä, mitä on pidettävä kokonaisuutena arvostellen puolustettavana, kun otetaan huomioon hyökkäyksen laatu ja voimakkuus, puolustautuja ja hyökkääjä, sekä muut olosuhteet. Hätävarjelun liioittelu tulee kyseeseen, jos hätävarjelun rajat on ylitetty. (RL 4:4.)

Poliisin voimakeinojen ja hätävarjeluun karkeana voimankäytön erona voidaan sanoa, että varsinaisessa poliisin voimakeinojen käytössä tilanteen kontrolli on vielä poliisilla, kun taas hätävarjeluun siirryttäessä tilanteen kontrolli on menetetty.

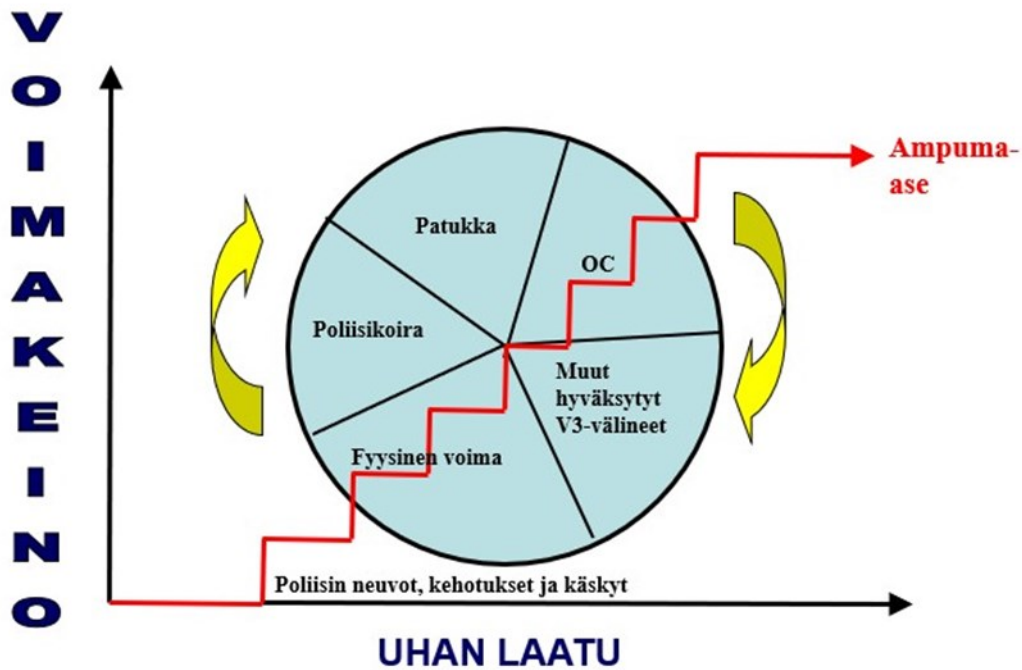
2.1.1 Poliisin voimankäyttövälineet

Valtionneuvoston asetus poliisista (1080/2013) 10 § mukaan valtio varustaa poliisimiehen tehtävien edellyttämällä voimankäyttö- ja suojavälineillä. Tässä vaiheessa on myös hyvä tarkentaa, että opiskelija, joka työskentelee työharjoittelunsa aikana nuoremman konstaapelin määräaikaisessa virka-suhteessa, on asetuksen mukainen poliisimies. Poliisimiehiä ovat mm. asetuksen 1 § 3 kohdan mukaan miehistöön kuuluvat vanhempi rikoskonstaapeli, vanhempi konstaapeli, etsivä ja nuorempi konstaapeli. Kaikki aiemmin mainitut poliisilainkin kohdat pätevät siis harjoittelijankin kohdalla.

Valtionneuvoston asetus poliisista 10 § 2 momentin mukaan poliisin voimankäyttövälineitä ovat henkilökohtaisena virka-aseena käytettävät lippaallisella tai itselataavalla kertatulella toimivat pistoolit ja revolverit niihin soveltuvine patruunoineen, poliisitoimintaa tukevinä ampuma-aseina haulikko, konepistooli, kivääri ja ampuma-aselain (1/1998) 6 §:n 2 momentin 12 kohdassa tarkoitettu muu ampuma-ase sekä kaasun tai muun lamaannuttavan aineen levittämiseen tarkoitettu ampuma-ase niihin soveltuvine patruunoineen, sekä muut ominaisuuksiltaan ja asianmukaisesti käytettyinä vaikutuksiltaan ampuma-asetta lievemmit voimankäyttövälineet. Etälamautin kuuluu näistä viimeiseen kohtaan, eli ampuma-asetta lievempiin voimankäyttövälineisiin. Muita poliisin käytössä olevia lievempiä voimankäyttövälineitä ovat OC-kaasu, teleskooppipatukka, käsiraudat ja poliisi-koira. Lisäksi poliisin keinovalikoimaan kuuluu fyysinen voimankäyttö erilaisten otteiden, liikkeiden ja sidontojen avulla.

2.1.2 Voimankäyttöratas

Poliisin voimankäyttöratas pyrkii selventämään poliisin voimakeinojen käyttöä ja valintaa kuvalla (kuva 1). Punaisella viivalla merkatut portaat kuvaavat poliisin virkatehtäviä, joiden suorittamiseksi voimankäyttöratas kääntyy tilanteeseen sopivimman ja uhan laatua vastaavan voimakeinon kohdalle. Poliisimiehen tulisi välttää sellaisen voimakeinon valintaa, joka on lievempää tai samantasoista kun kohdattu uhan laatu. Tämä saattaa johtaa tilanteeseen, jossa oikeanlaisella voimakeinon valinnalla olisi voitu välttää esimerkiksi ampuma-aseen käyttö kokonaan. Poliisin käytössä olevista voimakeinosta ainoastaan ampuma-ase on rajattu kokonaan rattaan ulkopuolelle. Etälamautin sisältyy rattaassa ”muut hyväksytyt V3-välineet” kohtaan. V3-välineellä tarkoitetaan vähemmän vaarallista voimakeinoja. (Poliisiammattikorkeakoulu, 2022.)

(Kuva 1, Poliisiammattikorkeakoulu, 2022)

2.2 Etälamautinkoulutus Poliisiammattikorkeakoulussa

Etälamautinkoulutus tuotiin Poliisiammattikorkeakouluun ensimmäisen kerran joulukuussa 2019 ja se tarjottiin poliisi AMK-kurssille 20181. Polamkilla voimankäytön opettajina työskentelevät Pasi Eronen & Kaj Heikkilä tekivät toiminnallisen opinnäytetyön osana heidän poliisi AMK - muuntotutkintoa. Produktina he loivat polamkille koulutuskokonaisuuden etälamauttimen käyttäjäkoulutuksesta poliisin AMK tutkintoon. (Eronen & Heikkilä, 2019.)

Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelman mukaisesti opiskelijat harjoittelevat etälamauttimen käyttöä jo koulussa ja saavat etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen jo opintojen aikana. Käyttäjäkoulutus tarjoaa koulutettavalle poliisimiehelle voimankäyttövälineen käyttöoikeuden.

Etälamautinkoulutus on osa voimankäytön kokonaisuutta, jota opiskellaan Polamkissa yhteensä 8 opintopisteen verran (Polamkin opetussuunnitelma, 2022). Etälamauttimen käyttäjäkoulutus pitää sisällään kaksi tuntia luentoa etälamauttimen teoriasta, kaksi tuntia itseopiskelua, sekä kahdeksan tuntia lähiopetusta Poliisiammattikorkeakoululla etälamauttimen käytöstä ja siihen liittyvästä taktiikasta, eli yhteensä 12 tuntia opiskelua. Etälamautinkoulutuksen lisäksi Poliisiammattikorkeakoulun voimankäyttökoulutuksessa opitaan fyysistä voimankäyttöä, muita lievempiä voimankäyttövälineitä, virka-aseen käyttöä, sekä poliisitaktiikkaa. Myös voimankäytön toimivaltaa ja lakia opiskellaan ennen käytännön harjoituksiin siirtymistä ja niiden ohessa.

Omien ja kanssaopiskelijoideni kokemuksen mukaan, kurssista 20204 alkaen etälamauttimen käyttäjäkoulutus on annettu opiskelijoille ennen työharjoitteluun lähtöä. Aikaisemmin etälamauttimen käyttäjäkoulutus on annettu opiskelijoille työharjoitteluun sisältyvällä lähijaksolla. Polamk asetti vuonna 2018 työryhmän, joka kartoitti mahdollisuuksia kehittää työharjoittelun aikana toteutettavaa lähijaksoa. Työryhmä päätyi tuolloin tulokseen, että etälamauttimen käyttäjäkoulutus tulisi sijoittaa lähijaksolle. (Eronen & Heikkilä, 2020, 17.)

Poliisin ammattikorkeakoulututkinto 2022–2024 opetussuunnitelmassa lukee kuitenkin edelleen, että voimankäyttö 4 –osajaksoon sisältyvä etälamauttimen käyttäjäkoulutus ja näyttö toteutettaisiin työharjoittelun aikana olevalla lähijaksolla. Käytännön kokemuksen tästä ovat kuitenkin erilaiset. Esimerkkinä tuoreemmat opiskelijat kursseilta 20211 & 20212 ovat sanoneet minulle henkilökohtaisesti, että etälamauttimen käyttäjäkoulutus on annettu Poliisiammattikorkeakoululla jo ennen työharjoitteluun lähtöä, kuten omalle 20204-kurssilleni. Asiaan vaikuttaa tietenkin 2020 talvella kuviin tullut Covid-19 pandemia, joka laittoi myös Poliisiammattikorkeakoulun opiskelun uuteen uskoon hyvinkin lyhyellä varoitusajalla. Opetusta täytyi sovittaa rajoitusten ja määräysten mukaan, jotka ovat vaikuttaneet lähes kaikkialla tarjottuun opetukseen, sekä työskentelyyn. Esimerkiksi lähijakso toteutettiin nimestään poiketen kokonaan etänä pandemian vuoksi. Etälamautinkoulutuksen ajankohtaa on kuitenkin tarkasteltu Polamkissa myös opetussuunnitelman uudistamisen kannalta, joten Covid-19 ei ollut ainoana syynä ajankohdan muutokselle. Uusi opetussuunnitelma tulee käyttöön elokuusta 2023 alkaen (Polamk.fi, 2022). Joka tapauksessa opetussuunnitelman kuvaus koulutuksesta on vielä tätä opinnäytetyötä tehdessä ristiriidassa toteutuvan koulutuksen kanssa.

2.3 Etälamautin suomessa

Suomen poliisilla on käytössään Yhdysvaltalaisen Axon (entinen Taser International) -yrityksen valmistamia etälamauttimia. Yleisin käytössä oleva etälamautinmalli suomessa on X26P. Se tarjoaa edeltäjänsä X26 malliin nähden kehittyneempiä ominaisuuksia, kuten paremman eristyksen vedeltä ja pölyltä, sekä paremman akun keston (Axon, Taser X26P tuotesivu, 07.11.2022). Vanhemmat X26 laitteet ovat suomen poliisilla käytössä niin kauan kun ne toimivat. Suomen poliisi on testannut myös uudemman Taser X2 -mallin ominaisuuksia ja soveltuvuutta poliisin käyttöä varten. (Eronen & Heikkilä, 2019, 14.)

Suomessa poliisin ylijohdosta hyväksyttiin etälamauttimen poliisin käyttöön virallisena voimankäyttövälineenä vuonna 2005. Laite oli aluksi kokeilukäytössä Vantaalla, Oulussa ja Jyväskylässä 26.10.2004 – 31.10.2005. (Sisäministeriö, 2005.)

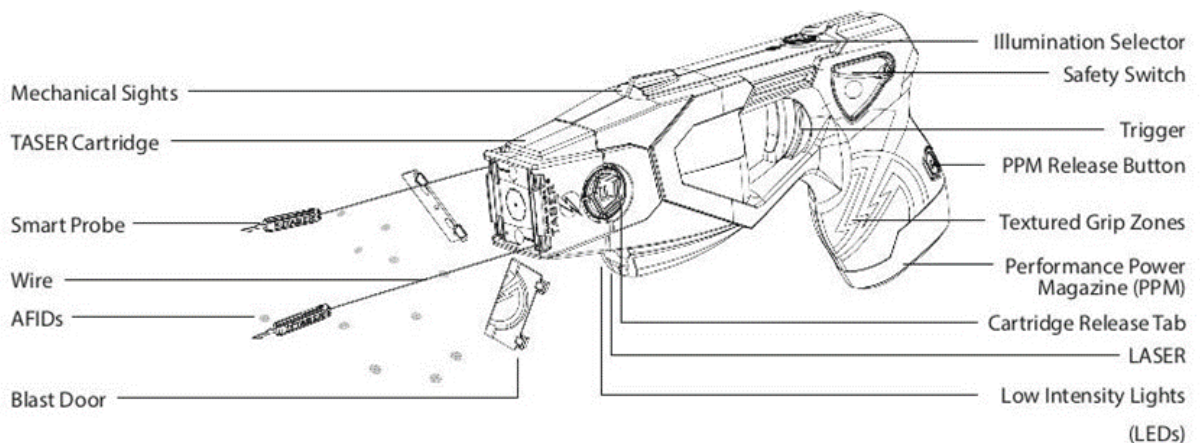
Kokeilukäytön aikana etälamauttimelta toivotut vaikutukset kohdehenkilön toiminnan pysäyttämistä saatiin melko tehokkaasti aikaan. Etälamautinta käytettiin yhteensä 35 kertaa kokeilujak-

son aikana. Esimerkiksi uhkaamalla vaikutus saatiin aikaiseksi kahdeksassa tapauksessa yhdestätoista ja ampumalla toivottu vaikutus saatiin aikaan yksitoista kertaa seitsemästätoista tapauksesta. Myös ampuma-aseen käyttöä on pystytty välttämään etälamauttimen vuoksi ainakin kahdessa tapauksessa koekäyttöjakson aikana. Etälamautin ei myöskään aiheuttanut koekäytön aikana kohdehenkilöille muita vammoja, kuin lievät palovammat kosketustoiminnon käytön jälkeen tai laukaistun nuolen aiheuttaman pienen pintahaavan ihoon. (Sisäministeriö, 2005.)

2.3.1 Etälamauttimen käyttö ja toimintaperiaate

Etälamautin käyttää vaihdettavaa patruunaa, joka sisältää paineistettua typpeä. Etälamauttimen liipaisinta vedettäessä patruunasta laukaistaan typen voimalla kaksi piikikästä anturia, jotka kiinnittyvät kohdehenkilön ihoon. Anturit ovat yhdistettynä patruunaan kahdella eristetyllä ja sähköä johtavalla johdolla. Laite lähettää kohdehenkilöön johtoja pitkin sähköpulsseja, joiden tarkoitus on aiheuttaa liike- ja tuntohermoston kautta tahattomia lihassupistuksia. (Taser X26P Energy Weapon User Manual 2022, Axon, 4.)

Alla olevassa kuvassa Taser X26P etälamauttimen räjäytyskuva, josta on nähtävissä laitteen eri osat englanniksi kuvailtuna (Kuva 2).

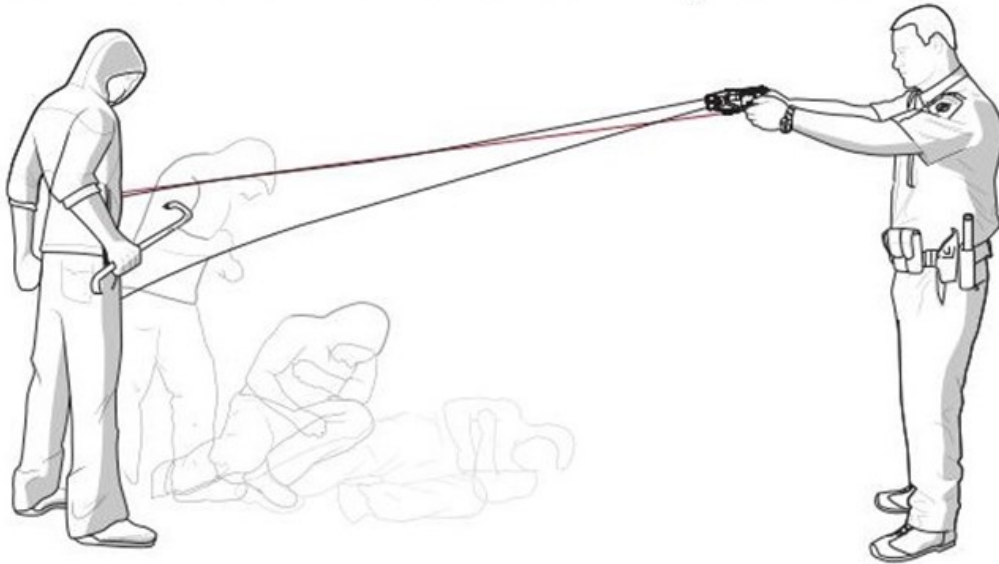

(Kuva 2, Taser X26P Energy Weapon User Manual 2022, Axon, 6)

Etälamauttimen lähettämät sähköimpulssit on suunniteltu olemaan samankaltaisia ihmiskehon hermoston käyttämien sähköimpulssien kanssa. Tätä kautta saadaan vaikutettua liike- ja tuntohermostoon. Näin saavutetaan NMI-vaikutus, eli Neuro Muscular Incapacitation. Suoraan suomennettuna se tarkoittaa neuromuskulaarista toimintakyvyttömyyttä. Etälamauttimen lähettämät sähköimpulssit siis korvaavat ihmiskehon hermoston omat sähköimpulssit ja näin aiheuttavat tahdotonta stimulaatiota hermostoon ja lihaksistoon saaden aikaan etälamauttimelta toivotun vaikutuksen (Kuva 3).

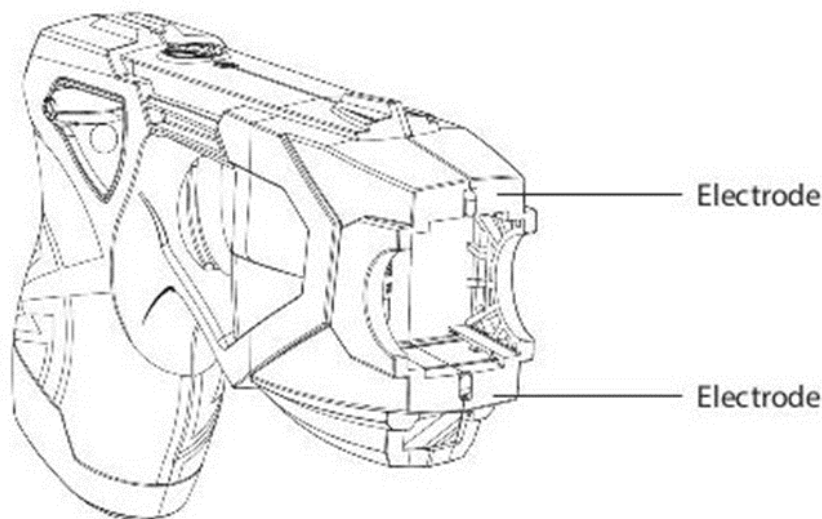
Vanhemmat etälamauttimet ovat pääsääntöisesti toimineet vain kivun kautta saavutettaviin vaikutuksiin, jolloin kohdehenkilöt, joilla on korkea kivunsietokyky, ovat saattaneet pystyä vastustamaan etälamauttimen vaikutusta (Taser X26P Energy Weapon User Manual 2022, Axon, 4 & 5).

Neuro Muscular Incapacitation (NMI)

(Kuva 3, Taser X26P Energy Weapon User Manual 2022, Axon, 4)

Etälamautinta pystytään käyttämään myös niin sanotulla kosketustoiminnolla, eli laite painetaan voimakkaasti kohdehenkilöä vasten ilman patruunaa. Vedettäessä liipaisimesta patruunan ollessa irti laitteesta, etälamautin tuottaa sähköpulsseja sen edessä olevista elektrodeista (Kuva 4, *electrode*). Kosketustoimintoa ei ole suunniteltu aiheuttamaan toimintakyvyttömyyttä NMI-vaikutuksen tavoin, vaan vaikutukset perustuvat ainoastaan kivuntuottoon, kuten vanhemmissa malleissa. Heti kun etälamautin otetaan irti kohdehenkilöstä tai virran syöttö loppuu, vaikutukset lakkaavat välittömästi. (Taser X26P Energy Weapon User Manual 2022, Axon, 21.)

(Kuva 4, Taser X26P Energy Weapon User Manual 2022, Axon, 21)

Kosketustoimintoa voidaan käyttää myös, jos etälamauttimen patruunan laukaisun jälkeen nuolet ovat kohteessa huonosti kiinni tai liian lähellä toisiaan. Nuolten ollessa liian lähekkäin, tai toisen ollessa kokonaan irti kohteesta, niiden välille ei synny tarvittavaa virtapiiriä. Puuttuva virtapiiri voidaan luoda laitteen elektrodien ja yhden kiinniolevan nuolen välille, jolloin NMI-vaikutus saadaan jälleen muodostettua. (Taser X26P Energy Weapon User Manual 2022, Axon, 21.)

2.3.2 Statistiikkaa käytöstä suomessa

Henri Rikander on vuoden 2016 tutkimuksessaan todennut etälamauttimen olevan poliisille hyödyllinen ja tehokas työväline. Omaisuus- ja henkilövahingot etälamauttimen käytöstä ovat säilyneet maltillisina ja tavoiteltu vaikutus on saavutettu suurimmassa osassa käyttötilanteita. Voimakeinojen käytössä ei kuitenkaan koskaan ole tilannetta, joka olisi kokonaan vapaa riskeistä. Kyseessä on aina dynaaminen tilanne, johon vaikuttavat niin siinä olevat henkilöt, ympäristö ja muut käsillä olevat tekijät. Poliisilla kuitenkin on aina vastuu käynnissä olevan tilanteen hallinnasta ja päätöksistä mitä tilanteessa tehdään poliisin puolesta.

Rikander myös huomauttaa tutkimuksessaan, että voimakeinoja käytettäessä poliisimiehen tulee varsinkin huomioida tilanteet, jossa voimakeinolla tavoiteltavat vaikutukset eivät toteudu tai tehoa. Tällöin poliisimiehen on syytä harkita käsillä olevia mahdollisuuksia käyttää muita voimakeinoja, viivästyttää toimenpidettä tai harkita toimenpiteistä luopumista kokonaan käsillä olevassa tilanteessa.

Rikanderin tutkimuksessa on kattavasti tilastoja poliisin voimankäytöstä ja sen seurauksista. Seuraavaksi esittelen keskeisimmät, eli etälamauttimen käyttötilastot.

Vuosina 2010–2016 Suomen poliisi käytti etälamautinta keskiarvollisesti 324 kertaa vuodessa (Kuva 5). Kuvassa nähtävä etälamauttimen käyttökertojen nousu vuonna 2010 on selitettävissä Rikanderin mukaan sillä, että Suomen poliisi sai käyttöönsä 150 uutta etälamautinta. Muuten käyttökertojen määrä on pysynyt suhteellisen tasaisena näiden vuosien kuluessa.

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
51	120	136	162	317	355	397	311	249	285	357

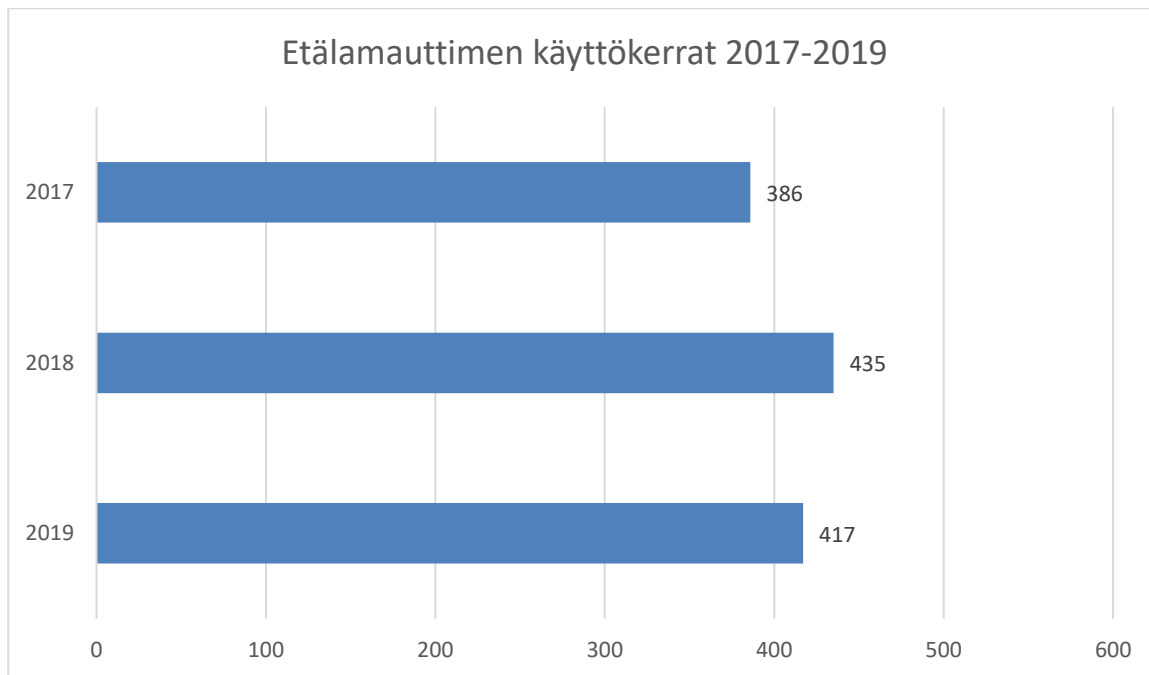
(Kuva 5, etälamauttimien käyttökerrat Suomen poliisissa vuosien 2006–2016, Rikander, 2016, 126)

Tuorein data Rikanderin tutkimuksesta on vuodelta 2016. Vuonna 2016 poliisi käytti voimakeinoja tehtävillä yhteensä 1047 kertaa. Näistä kerroista 357 on raportoitu olleen etälamauttimen käyttöä. Yli puolet (63.9 %) 357 etälamauttimen käyttökerrasta olivat tilanteita, joissa suojeltiin yksilöä tai henkeä ja terveyttä. (Rikander, 2016, 134.)

357 etälamauttimen käyttökerran aikana tilanteessa olleille henkilöille syntyi vammoja 12 % tilanteista. Suurin osa näistä vammoista ovat olleet lieviä, ei sairaalahoitoa vaativia vammoja, kuten etälamauttimen neuloista syntyviä ihorikkoja tai mustelmia. Rikander huomauttaa, että kaikissa 1047 voimankäyttötilanteessa yhteensä, fyysisestä voimankäytöstä, esimerkiksi hallintaotteista, on aiheutunut enemmän vammoja, kuin etälamauttimen käytöstä.

Edellä mainittu tilastotieto on vain pintaraapaisu Rikanderin kattavasta tutkimuksesta, mutta tarjoaa kuitenkin hieman käsitystä etälamauttimen käytön tilastoista. Rikanderin tutkimuksesta käy selkeästi ilmi millaisissa tilanteissa etälamautin on ollut käytössä ja siitä on nähtävissä etälamauttimen verrannollinen turvallisuus, hyödyllisyys, sekä tarpeellisuus yhtenä poliisin voimankäyttövälineenä.

Yleisradion (YLE) tekemässä artikkelissa vuodelta 2020 Suomen poliisin voimakeinojen käytöstä on nähtävissä, että vuosien 2017–2019 aikana etälamauttimen käyttökerrat ovat nousseet verrattuna aiempiin vuosiin. Kolmen vuoden aikana keskiarvoksi saadaan 412 etälamauttimen käyttökertaa vuodessa. Alla taulukko kuvastamaan edellä mainittua dataa. Alkuperäinen taulukko nähtävissä Yleisradion artikkelissa.

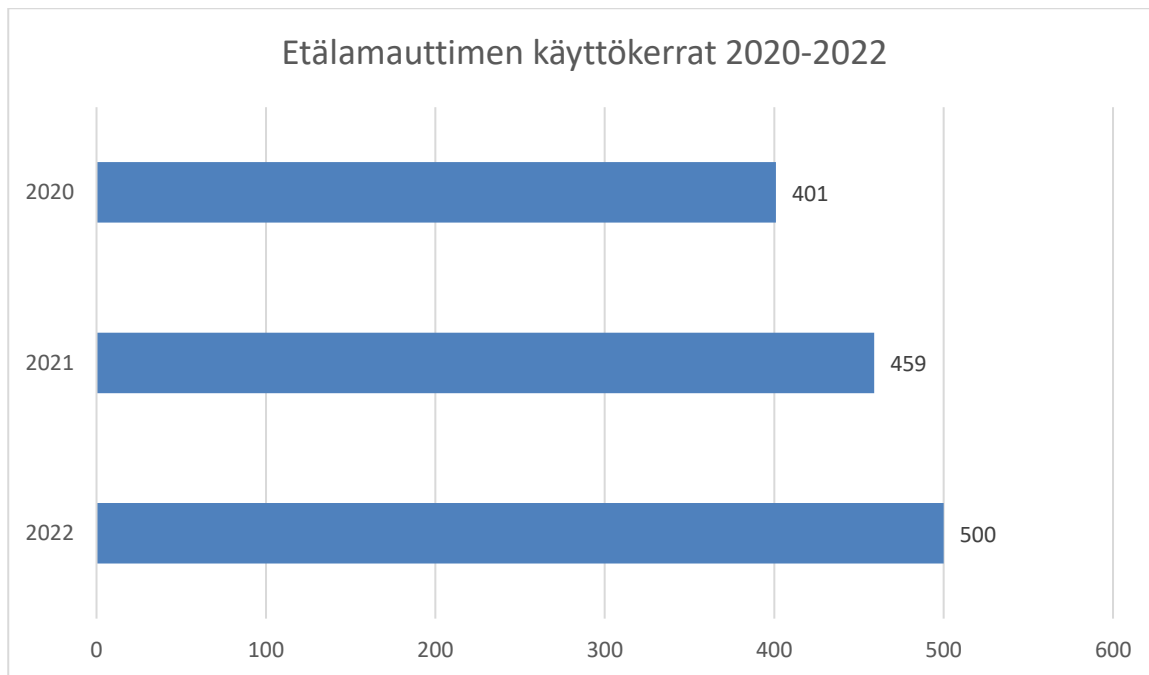
(Taulukko Suomen poliisin etälamauttimen käyttökerroista vuosina 2017–2019. Lähde YLEn verkkoartikkeli 2020)

Etälamauttimen ja muiden poliisin voimakeinojen käytön kasvun tähän YLEn artikkeliinkin haastateltu Henri Rikander kertoo puhtaasi johtuvan poliisin kohdistetun väkivallan kasvusta. Rikanderin mukaan on luonnollista, että poliisi käyttää voimakeinoja myös samassa suhteessa. (YLE, 2020.)

Artikkeli kritisoi myös poliisin kelvotonta tilastointia voimakeinojen käytöstä. Poliisitarkastaja Konsta Arvelin kommentoi artikkelissa, että tilastointikäytäntöjä on parannettu poliisissa merkittävästi viime vuodesta (artikkelin kirjoitushetkellä 2019) alkaen.

Tuorein data etälamauttimien käyttökerroista lähivuosilta löytyy PolStat-järjestelmästä. PolStat on poliisin valtakunnallinen tulostietojärjestelmä, jonka avulla tuotetaan tilastoja ja raportteja poliisin toiminnasta (TUOVI, luettu 23.02.2023).

Vuosina 2020–2022 poliisi raportoi käyttäneensä etälamautinta yhteensä 1360 kertaa, eli keskiarvolta 453 kertaa vuodessa. Käyttökerrat ovat jälleen nousevassa suunnassa. Johtuuko nouseva trendi siis edelleen muuttuneesta turvallisuusympäristöstä ja väkivallan kasvusta vai jostain muusta? Jälleen on kuitenkin hyvä edes huomioida aiemmin mainittu poliisitarkastaja Arvelinin kommentti poliisin parantuneista tilastointikäytännöistä ja sen vaikutuksista tilastoihin.

(Taulukko Suomen poliisin etälamauttimen käyttökerroista vuosina 2020–2022. Lähde PolStat 2023)

2.4 Kansainvälisiä kokemuksia

Pohjoismaissa etälamautin on ollut poliisin käytössä Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Ruotsi ja Norja ovat koekäyttäneet laitteita samaan tapaan kuin Suomi.

Norja testasi etälamauttimia päivittäisessä poliisityössä vuosina 2019–2021. Uumajan yliopistossa tehdyn tutkimuksen mukaan, etälamauttimien käyttö ei vaikuttanut Norjan poliisin kokonaisvoimankäyttöön tai sen määrään. Tutkimus toteaa, että etälamauttimen käytöllä voitaisiin vähentää etenkin OC-kaasun käyttöä. Tietyissä tilanteissa ja olosuhteissa etälamauttimella voitaisiin korvata ampuma-aseen käyttöäkin, mutta niillä ei voi korvata ampuma-asetta voimakeinona kokonaan. Etälamauttimen käyttökokeilulla ei ollut merkittävää vaikutusta kansalaisten näkemykseen poliisista. (Hansson ym., 2021, IV.)

Ruotsin poliisi on koekäyttänyt etälamauttimia vuosina 2018–2019. Uumajan yliopiston tutkimustulos Ruotsin poliisin etälamautintestistä on monelta osaa samankaltainen, kuin Norjan poliisin etälamautintestistä saatu tutkimustulos. Myös Ruotsin poliisin osalta todettiin, että etälamauttimen ollessa voimankäyttövaihtoehtona, se voi vähentää OC-kaasun, patukan ja jossain määrin myös ampuma-aseen käyttöä. Ruotsin poliisi piti etälamauttimen vaikutusta myös tilanteita rauhoittavina ja se paransi poliisien harkintakykyä voimakeinojen valinnassa tilanteissa, joissa väkivallan uhka oli

korkealla. Kokeilujakson aikana kansalaiset olivat yleisesti sitä mieltä, että Ruotsin poliisin voimankäyttö, mukaan lukien etälamauttimien käyttö, on yleisesti hyväksyttävällä tasolla. (Ander ym., 2020, VI.)

Ruotsin poliisijärjestön lehden mukaan, Ruotsin poliisi on ottanut etälamauttimet käyttöön vuoden 2022 alusta ja on hiljalleen lisäämässä niiden käyttöä ja koulutusta maanlaajuisesti. (Polistidningen -verkkolehden uutinen, 2021). Ulkomailta ei löytynyt tutkimuksia tai tilastoja poliisikokelaiden tai suomen poliisin työharjoittelijoihin verrattavien henkilöiden etälamauttimen käytöstä tai koulutuksesta.

Ruotsi ja Norja ovat ottaneet laitteen käyttöön huomattavasti myöhemmin kuin Suomi. Suomi olikin yksi ensimmäisistä maista Euroopassa, joka otti etälamauttimen käyttöönsä (Rikander, 2016, 126). Kokeilutulokset Ruotsista ja Norjasta ovat olleet kuitenkin lupaavia ja laitteen tehokkuus poliisin kohtaamissa tilanteissa ja olosuhteissa on todettu hyväksi. Ruotsi ja Norja ovat tarkastelleet tutkimuksissaan myös Suomen poliisin etälamauttimen käytöstä kerättyä tietoa, ja maamme onkin tarjonnut hyvää näkemystä etälamauttimen käytöstä naapureillemme.

3 TUTKIMUS- JA ANALYYSIMENETELMÄT

Tutkimus toteutetaan teemahaastattelujen voimin ja se on kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus. Tutkimusmenetelmäksi voidaan myös mainita puolistrukturoidut haastattelut, sillä sen mukaisia menetelmiä on haastatteluissa käytetty ja se muistuttaa paljon myös teemahaastattelua. Menetelmäopetuksen tietovaranto kertoo teema- ja puolistrukturoiduista haastatteluista seuraavasti: *”käytännössä puolistrukturoidusta haastattelustakin käytetään toisinaan nimitystä teemahaastattelu; esimerkiksi silloin, jos siinä esitetään tarkkoja kysymyksiä tietyistä teemoista, muttei välttämättä käytetä juuri samoja kysymyksiä kaikkien haastateltavien kanssa.”*

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on menetelmäsuuntaus, jossa on itsessään monia suuntauksia, tiedonhankinta ja analyysimenetelmiä ja tapoja tulkita aineistoa. Haastattelututkimukset ovatkin menetelmäkirjallisuuden mukaan useasti esillä kvalitatiivisissa opinnäytetöissä, kuten tässä. (Saarinen-Kauppinen & Puusniekka, 2012.)

Puolistrukturoidun haastattelun ideana on laatia haastateltaville kysymykset ennakkoon ja kysymysten muotoilu ja järjestys on kaikille jotakuinkin sama. Haastateltavalle kuitenkin jätetään vapaus vastata kysymyksiin omiin sanoin. Teemahaastattelun osalta Eskola & Suoranta mainitsevat, että aihepiiri (teemat) on valittu etukäteen ja kaikki teemat käydään haastateltavan kanssa läpi, mutta menetelmästä puuttuu kuitenkin strukturoidun haastattelun tarkka muoto ja järjestys. (Eskola & Suoranta 1998, 63.) Kysymykset pyrin esittämään samankaltaisesti kaikille haastateltaville, kuitenkin niin, että pääasia on teemojen läpikäynnissä kuten edellä on mainittu. Saarinen-Kauppinen & Puusniekka mainitsevat, että *”teemahaastattelussa pyritään huomioimaan ihmisten tulkinnat ja heidän merkityksenantonsa. Ihmisten vapaalle puheelle annetaan tilaa, vaikka ennalta päätetyt teemat pyritään keskustelemaan kaikkien tutkittavien kanssa.”* Kyseinen menetelmä antaa minulle parhaan katsauksen harjoittelijoiden kokemuksiin etälamauttimen käytöstä ja koulutuksesta ja jättää harjoittelijoille myös tilaa kertoa esimerkiksi omia kehitysideoita ja -kohteita haastattelun aikana.

Koen saavani puolistrukturoidulla teemahaastattelulla parhaiten tuloksia aikaan. Pyrin jättämään enimmät kyllä/ei kysymykset pois ja käymään haastateltavan kanssa mahdollisuuksien mukaan suhteellisen vapaata keskustelua määrittelemistäni teemoista ja kysymyksistä.

Kvantitatiivinen, eli määrällinen tutkimusmenetelmä ei mielestäni sovi työn tutkimuskysymyksen ratkaisemiseksi. Määrällisessä tutkimuksessa tulkitaan asioita mittauksilla, jotka koostuvat numeerisista ja määrällisistä tutkimusaineistoista (Heikkilä, 2014). Kyseinen menetelmä rajoittaisi luontaisen kokemusten kerrontaa harjoittelijoiden etälamauttimen käytöstä ja koulutuskokemuksista. Ilman haastatteluja ja varsinaista vuorovaikutusta en uskoisi saavani yhtä hyviä vastauksia ja pohdintaa kysymyksiini, joka ei taas palvele tutkimuksen lopullista päämäärää.

3.1 Haastateltavien valinta

Haastateltavaksi on valittu Poliisi AMK kurssin 20204 opiskelijoita kurssin ja työharjoittelupaikkakunnan perusteella. Tutkimus on siis rajattu koskemaan pelkästään kurssin 20204 opiskelijoita. Siitä jätetään pois harjoittelijoiden ohjaajien kokemukset ja näkemykset aiheen osalta. Edellä mainitun lisäyksen ollessa varmasti mielenkiintoinen ja tutkimukseen lisää näkemystä tuova, työ olisi kuitenkin paisunut tuolloin liikaa yhdelle tutkijalle ja ei olisi vastannut omia tavoitteitani opinnäytetyössä.

Opiskelijoita on lähestytty Poliisiammattikorkeakoululla henkilökohtaisesti, viestitse tai puhelimitse ja itse haastattelut on toteutettu kasvotusten tai puhelimitse. Puhelimitse käytäviä haastatteluja pyrittiin kuitenkin välttämään tutkimusta tehdessä, haastatteluiden ollessa vuorovaikutusta, jossa molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa (Eskola & Suoranta 1998, 63). Kyseinen haastattelumuoto ei siis tarjonnut yhtä hyvää keskustelua ja vuorovaikutusta haastateltavan kanssa.

Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Opiskelijat valittiin myös niin, että he edustavat suomea mahdollisimman laajasti maantieteellisesti. Tutkimuksessa on mukana harjoittelijoita kymmenen eri poliisilaitoksen alueelta.

Haastateltavien määrä oli aluksi ajateltu noin neljästä kuuteen henkilöön. Lopulta haastattelut kävivät sujuvasti ja nostin määrää 11 haastateltavaan, koska tutkimukseen halukkaita osallistujia oli hyvin saatavilla ja sain sovittua uusia haastatteluja nopealla aikataululla. Alkuperäinen määrä tuntui myös liian alhaiselta tutkimuksen onnistumisen kannalta.

Haastatteluiden kuluessa huomasin, että haastateltavilta ei tullut enää kovin paljoa uutta tai jotain ”massasta” eroavaa tietoa. Tätä kutsutaan saturaatioksi. Tähän liittyy kuitenkin ongelmia sen suhteen, että ei voida varmasti käytännössä tietää, olisiko lisää haastatteleamalla saatu uutta tietoa jostain haastattelun aiheesta. Lisäksi tulee myös huomioida tutkijan kyvyt löytää jatkuvasti uusia lähestymistapoja ja näkökulmia aiheeseen. Ongelmana on, että kaikki tapaukset ovat myös ainutlaatuisia ja yksikään opiskelijan kertoma ei täysin identtisesti vastannut toisiaan. Kaikilla oli tarjota kuitenkin jotain uniikkia ja omaa kerrontaansa. Loppupeleissä haastateltavien juuri oikean määrän valinta kvalitatiivisessa tutkimuksessa onkin hieman vaikeaa. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, 60.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tavoitteena on usein jonkin ilmiön ymmärtäminen, tässä tapauksessa mm. harjoittelijoiden etälamauttimen käyttö- ja koulutuskokemusten selvittäminen. Tilastollisia yhteyksiä ei siis varsinaisesti etsitä. Täten tutkimukseeni ei mielestäni tuon enempää haastateltavia tarvittu tutkimuskysymysten ratkaisuun ja ilmiön ymmärtämiseen. (Saarinen-Kauppinen & Puusniekka, 2012, 49.)

3.2 Haastatteluiden analysointi

Aineiston analyysin tarkoitus on luoda aineistoon selkeyttä ja tuottaa siten uutta tietoa asiasta. Ideana on myös saada ”tolkkua” runsaasta tekstimassasta, jonka haastatteluiden litterointi tuottaa (Saarinen-Kauppinen & Puusniekka, 2012, 73). Haastatteluista saatu aineisto siis litteroidaan tekstimuotoon tallenteilta ja sen jälkeen se analysoidaan laskemisella, teemoittelemalla ja tarkastelemalla yhteyksiä tyypittelemällä.

Laskeminen tarkoittaa yksinkertaisuudessaan sitä, että materiaalista etsitään tiettyjä ilmiöitä ja selvitetään, kuinka useasti ne esiintyvät materiaalissa. Laskeminen on tavallinen tapa selvittää haastattelussa ilmi tulleita teemoja ja luokitteluja, sekä mitä aineistosta oikeasti löytyy. Se ei ole tarkoitettu pelkästään kvantitatiiviseen tutkimustyöhön, vaan sillä on kätevää esittää myös kvalitatiivisessa tutkimuksessa ilmiöiden määrää. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, 174.)

Teemoittelussa aineistosta nostetaan esiin tutkimusongelmaa valaisevia teemoja, jonka jälkeen niitä vertaillaan ja tarkastellaan niiden ilmenemistä aineistossa. Näin aineistoa on helpompi käsitellä ja tutkimuskysymyksiin vastaaminen suoriutuu kätevämmin. (Eskola & Suoranta 1998, 100.) Haastattelurunkoa on myös teemoitettu jo etukäteen johtuen tutkimusmenetelmästä, joka helpottaa myös vastausten teemoittamista haastatteluiden tuloksia pohdittaessa.

Yhteyksien tarkastelua ilmenee jo hieman teemoittelun aikana, mutta tarkemmin kuvailtuna se tarkoittaa haastatteluaineistosta esiin nousevien seikkojen vertailua toisiinsa. Tyypittely tarkoittaa tapauksen analysointia, jolla pyritään määrittelemään, miten niitä voidaan ryhmitellä yhtenäisten piirteiden perusteella. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, 174.)

3.3 Julkisuus ja tietoturva

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (JulKL 621/1999) 1 luvun 1 § kertoo, että viranomaisen asiakirjat ovat julkisia, jollei kyseisessä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä. Tähän opinnäytetyöhön ei kuitenkaan ole sisällytetty salassa pidettävää tietoa ja se on julkinen.

Tiedostin jo työn suunnitteluvaiheessa, että tutkimuksen haastatteluissa tulee aiheen vuoksi nousemaan ilmi joitain salassa pidettäviä seikkoja ja myös osa kysymyksistäni on omaa työskentelyäni varten sellaisia. Pyrin työssäni kuitenkin julkisuuteen, kuten opinnäytetyön lähtökohtana on (Häkansalo & Korander, 2022, 6). Litterointivaiheessa haastatteluista on poistettu tarvittavia kohtia niin, ettei lopulliseen työhön ole päätynyt mitään salassa pidettävää materiaalia, esimerkiksi poliisin taktisia menetelmiä. Haastatteluja ei kuitenkaan ole editoitu muuten kuin kieliopillisesti, joka on lähes välttämätöntä lukukelpoisen tekstin tuottamiseksi puhekielestä. Editointi ei ole vääristänyt haastattavien omaa kertomaa.

Haastateltavien henkilöllisyydet pysyvät myös anonyymeina. Tutkimuksessa ei myöskään eritellä, miltä poliisilaitokselta kukakin haastateltava on, sillä heidät voitaisiin näin mahdollisesti tunnistaa vastaustensa perusteella. Haastattelut ja litterointi on toteutettu näin, koska tarkoituksena on antaa mm. katsaus harjoittelijoiden kokemuksiin etälamauttimen käytöstä ja koulutuksesta, ei varsinaisesti vertailla laitoskohtaisia eroja. Tutkimus antaa kuitenkin maantieteellisesti kattavasti vastauksia ja eroavaisuuksia maakuntakohtaisesti, sekä poliisilaitosten välillä on toki olemassa.

Kaikki haastattelut on toteutettu niin, ettei mitään tietoa ole päätynyt ulkopuolisille. Haastatteluiden tallenteet ja litteroinnit säilytettiin myös asianmukaisesti ja salasanasuojatusti henkilökohtaisella päätelaitteellani niin, ettei mitään tietoa luovutettu tai ole ollut vaarassa joutua ulkopuolisille. Tallenteet on hävitetty opinnäytetyön valmistuttua asianmukaisesti. Edellä mainituilla toimenpiteillä on huolehdittu hyvän tutkimuskäytännön mukaisesti siitä, ettei tutkimukseen osallistuvien henkilöiden henkilöllisyys paljastu. (Saarinen-Kauppinen & Puusniekka, 2012, 22.)

Kaikilta haastateltavilta on pyydetty ennen haastattelua asiaan perehtyneesti annettu suostumus tutkimukseen osallistumiseen, kuten hyvä tutkimuskäytäntö edellyttää (Saarinen-Kauppinen & Puusniekka, 2012).

4 HAASTATTELUIDEN ANALYYSI JA TULOKSET

Haastateltavana oli 11 opiskelijaa, tasaisesti niin miehiä kuin naisia kymmeneltä eri poliisilaitokselta. Aiemmin mainitun anonymiteetin säilyttämiseksi haastatelluista opiskelijoista käytetään tässä kappaleessa nimitystä Haastateltava 1–2–3 jne. lyhenteellä H1–H2–H3 jne. Haastateltavien henkilöllisyydet tai muut tiedot eivät ole oleellisia tutkimuksen suhteen.

Haastatteluissa esiin nousseita salassa pidettäviä kohtia on poistettu tekstistä. Nämä kohdat on merkattu (POISTETTU) -merkinnällä. Kohdat sisälsivät yksilöiviä tietoja tai poliisin taktisia menetelmiä, joita ei julkaista osana tätä julkiseksi tarkoitettua opinnäytetyötä.

Kaikkien haastateltavien suoria lainauksia ei ole kirjattu jokaisen teeman kohdalle. Kappaleissa on kuitenkin huomioitu kaikkien haastateltujen vastaukset ja tiivistetty ne osaksi teemasta saatua yleiskuvaa niiden perusteella. Kokonainen haastateltaville esitetty teemalista ja ohjaava kysymysrunko löytyy opinnäytetyöstä liitteenä.

4.1 Etälamautinkoulutus – kokemukset ja mielipiteet

Aluksi kysyin opiskelijoiden ajatuksia ja kokemuksia Poliisiammattikorkeakoululla annetusta etälamauttimen käyttäjäkoulutuksesta.

Kaikki opiskelijat olivat pääpiirteittäin sitä mieltä, että etälamautinkoulutus on sisällöltään ollut hyvä ja laadukas, mutta monen mielestä myös kestoiltaan liian lyhyt ja toistoja, sekä kertausta olisi tarvittu jo koulun aikana lisää.

”Se oli ihan hyvä koulutus ja tuntui silloin ainakin koulutuksen jälkeen, että osasi sillä tavalla käyttää sitä [etälamautinta] ainakin perus periaatteeltaan.” (H2)

”Toki ihan siinä mentiin niin kuin kaikessa muussakin, että minimi tunneilla, mutta minusta se oli aika hyvä koulutus kuitenkin, että sai tosi hyvän käsityksen siitä, että miten se [etälamautin] toimii, mitä sillä tehdään ja sitten päästiin kokeilemaan niitä harjoituspätruunoita erilaisissa tilanteissa tuolla harjoituskaupungissakin. Minun mielestä se on riittävä, mutta aina semmoinen rutiini paranee mitä enemmän sitä tekee.” (H3)

”No ehkä suhteessa muuhun mitä vk [voimankäyttö] välineitä käytiin, niin se oli aika suppea mun mielestä. Et riittävä silleen, mutta vähäisempi, mitä muut sitten on.” (H7)

”Olihan se hyvä puoli, että se saatiin ennen harjoittelua. Ilmeisesti oltiin ensimmäinen kurssi ketkä sen sai, mut olisin kyllä toivonut, että sitä olisi ollut vähän enemmän” (H5)

Yksi opiskelija olisi toivonut myös altistusta etälamauttimelle, mutta totesi harjoitteiden muuten olevan hyviä. Myös harjoituspatruunoita toivottiin koulutukseen lisää.

"Se mitä jäin kaipaamaan, oli se altistuminen. Sen olisin halunnut. Mutta harjoituksia mitä meillä oli, niin harjoitukset oli hyviä." (H8)

"No sanotaan, että mun mielestä koulutus oli hyvä. Siinä ei ollut mitään vikaa itsessään, mutta se oli kyllä äärimmäisen lyhyt ja sitten ehkä pikku negatiivinen asia oli se, että - - olisi tarvinnut ehkä hieman enemmän niitä harjoituspatruunoita käyttöön per henkilö. Mutta muuten koulutus oli hyvä." (H10)

Seuraavaksi keskustelimme etälamautinkoulutuksen nykyisestä ajankohdasta. Haastateltava kurssi 20204 on ensimmäinen kurssi, jolle etälamautinkoulutus on annettu ennen työharjoitteluun lähtöä.

Poikkeuksetta kaikki opiskelijat olivat vahvasti sitä mieltä, että etälamautinkoulutuksen ajankohta ennen työharjoitteluun lähtemistä on hyvä ja onnistunut. Opiskelijoiden vastauksista nousi esiin myös saatuja kommentteja työyhteisöstä ja ideoita koulutuksen suunnitteluun jatkossakin. Myös parempi työturvallisuus työharjoittelun aikana nostettiin osassa vastauksia esille.

"Ihan siis ehdottomasti hyvä juttu, että mahdollistetaan se, että saadaan se [etälamautin] jo työharjoittelussa käyttöön. Ihan loistava juttu. Ja sitten lisäyksenä vielä, että sen ei tarvitsisi olla just ennen sitä harjoittelua, vaan sen voisi ottaa voimankäytön väliinä mukaan jo aikaisemmassa vaiheessa sitä koulutusta" (H1)

"No ehdottomasti ennen harkkaa. Ei kahta puhuttakaan, että tietysti sitä voi miettiä, että voisiko se tulla jo aiemmin voimankäytössä [koulutuksessa], että sitten kaikissa taktiikkaharjoituksissa olisi myöskin etälamautin keinovalikoimassa mukana, mutta ennen harkkaa joka tapauksessa koska, jos se on siinä kolmeviikkoisjaksolla [lähiopintojakso Polamkilla harjoittelun aikana] niin aika harva sitä silloin aikaisemmin [ennen etälamautinkoulutuksen ajankohdan muutosta] sai käyttöönsä sen kolmeviikkoisjakson jälkeenkään." (H3)

"Mun mielestä ihan hyvä ja siitä - - kyllä tuli laitokseltakin palautetta, että hyvä että on jo koulutettu." (H4)

"Siitä tuli tosiaan palautetta, että se on hyvä, että se on ylipäättään koulutettu meille - - on se työturvallisempaa, kun tietää että myöskin harjoittelijalla on etälamautin käytössä." (H11)

"Ehkä koululle silleen niinku jatkoa ajatellen, että pitäisikö se [etälamautinkoulutus] jo antaa aika koulutuksen alussa, että voisiko sitä sitten ruveta miettimään noissa muissakin harjoituksissa. Ei silleen, että ennen harjoittelua sanotaan, että tässä on työväline, käyttäkää jos haluatte. Vaan sillein, että - - taktiikkaharjoituksissa mitä on, niin kaikki tavarat [voimankäyttövälineet] vyölle ja sitten just se, että jos siellä tulee semmoinen tilanne, niin sitten pystytään käyttämään ja tarvittaessa saadaan kokemuksia ja toistoja." (H8)

Myös opiskelijat, jotka eivät saaneet etälamautinta käyttöönsä työharjoittelussa, kokivat ajankohdan hyväksi

"Mun mielestä tosi hyvä siinä mielessä, että vaikka itse ei saanut sitä etälamautinta työharjoittelussa, niin kuitenkin tiedät, että kun työkavereilla on se, että missä tilanteessa se voi sitä käyttää ja sitten ei hämmenny niissä tilanteissa, kun sitä käytetään. Et se on mun mielestä tosi hyvä ajankohta pitää se tollain ennen [työharjoittelua]." (H9)

4.2 Etälamauttimen kantamisen ja harjoittelun mahdollistaminen

Seuraavana teemana oli mahdollistaminen. Opiskelijoilta kysyttiin, onko heillä ollut mahdollisuutta kantaa etälamautinta mukana työtehtävissä, sekä tiedusteltiin mahdollisuuksista päästä harjoittelemaan etälamauttimen käyttöä ja kehittämään taitojaan etälamauttimen kanssa.

Kuusi opiskelijaa kertoi saaneensa etälamauttimen kantoonsa heti työharjoittelun alusta lähtien. Yksi opiskelija heistä kävi poliisilaitoksen oman täydennyskoulutuksen ennen etälamauttimen käyttöönottoa harjoittelun alussa.

"Joo, se [etälamautin] annettiin heti kantoon. Niissä oli sitten vähän eroja - - siinä oli niitä vanhempiaakin malleja käytössä." (H3)

"Kyllä oli, että se meni niinkin yksinkertaisesti, että ekana harkkapäivänä mun ohjaaja vaan kysy, et onko sulla etälamauttimeen koulutus. Sanoin, että on." (H5)

"Kyllä [oli mahdollisuus kantaa etälamautinta]. Sen jälkeen, kun kävin laitoksen oman täydennyskoulutuksen" (H1)

Loput viisi opiskelijaa kertoi haastatteluissa, että heillä ei ole ollut lainkaan mahdollisuutta kantaa etälamautinta mukana työtehtävissään työharjoittelun aikana.

"Ei ole ollut kertaakaan koko harjoittelun aikana mun hallussa se etälamautin. On ollut kyllä kotelo etälamauttimelle, mutta ei sitä etälamautinta kumminkaan." (H2)

"Ainut kosketus, mitä minulla on siihen ollut, on se - - koulutus siellä koululla." (H10)

Harjoittelun mahdollisuuksista opiskelijoilta tiedustellessa, kolme opiskelijaa oli päässyt harjoittelemaan etälamauttimen käyttöä osana voimankäytön harjoittelua.

"Meillä oli koulutuspäiviä niin niiden teemasta riippuen kyllä on [ollut mahdollisuus harjoitella]. Ja olen harjoitellut - - ruohonjuuritasolla perusasioita. Ja sitten erillisinä koulutuspäivinä opeteltiin poliisitaktiikkaa ja sen taktiikan osana sitä etälamauttimen käyttöä." (H1)

"Oli meillä taktiikkaharjoituksia - - sellainen muovinen [harjoittelu] lamautin ja sillä pysty mallaamaan sitten etälamauttimen käyttöä." (H3)

"Ihan ensimmäisenä päivänä me nyt käytiin ampumassa ja samalla harjoiteltiin sitten (POISTETTU), niin ehkä sen yhteydessä. Vähän vastaavanlaista oli sitten kun - - käytiin ampumassa tasokoe ja puolet päivästä oli taktiikkaharjoituksia niin sitten taktiikkaharjoitusten yhteydessä saattoi tulla omalle kohdalle." (H5)

Yksi opiskelija oli harjoitellut taitojaan etälamauttimen kanssa ilman johdettua koulutusta omatoimisesti.

"Ei ollu [johdettua mahdollisuutta harjoitella etälamauttimen käyttöä]. Ei kerennyt tulla sellaisia harjoituksia, missä sitä olisi käytetty. Ei ollut mahdollisuutta siihen. En kyllä älynnyt pyytää [mahdollisuutta koulutukseen], mutta olisihan se ollut ihan hyvä. Sellaista omatoimista harjoittelua oli kyllä - - harjoittelin kotelovetoja." (H8)

Seitsemän opiskelijaa ei saanut työharjoittelun aikana mahdollisuutta harjoitella etälamauttimen käyttöä johdetusti, eikä heistä kukaan harjoitellut myöskään omatoimisesti. Yksi opiskelija kertoo, ettei kehdannut mennä kysymään mahdollisuutta kovan työtahdin vuoksi ja suurimmalla osalla tästä joukosta etälamautinta ei ole ollut ollenkaan käytössä, joten mahdollisuutta omatoimiseen harjoitteluun ei ole ollut. Myös toiveita kertauskoulutuksesta ja harjoittelun jatkumosta esitettiin jälleen. Harjoittelumahdollisuuksia oli omatoimisesti pyydetty vaihtelevasti.

"En päässyt ollenkaan harjoittelemaan ja sen takia mä itse koen nyt, että mä tarvitsisin ehdottomasti jonkun uuden koulutuksen - - koska en oikeastaan edes muista miten sitä käytetään." (H2)

"Ei sitä [harjoittelumahdollisuutta] tarjottu, eikä sitä kyllä ollutkaan. Olisin halunnut käydä. Olisi tietysti ihan oma-aloitteisesti pitänyt sitä pyytääkin - - sillä koulutuksella mikä on koulussa aloitettu, niin sillä olisi hyvä olla se jatkumo sitten koko harjoittelun

ajan niin voimankäytön osalta, kuin näiden välineidenkin osalta. Mun mielestä se on - - ehkä vähän liikaa vaadittu, että sitten se kerta [harjoittelua koulussa] riittää ja sillä harjoittelijan pitää pärjätä koko [harjoittelu] jakso.” (H4)

”Mulla oli aina tunne, että en edes kehtaa mennä kysymään, että voiko mennä vaikka harjoittelemaan, kun aina oli niin kiire - - se tahti on siellä niin kova.” (H9)

”No ei ole kyllä koulutuksia ollut - - tai en osallistunutkaan niihin, kun ei etälamautinta kannossa ollut. Mutta muu ryhmä kyllä kävi ne koulutukset.” (H10)

”Ei, me ei harjoiteltu. Ampumista ja muuta voimankäyttöä harjoiteltiin, mutta ei etälamauttimen käyttöä.” (H11)

4.3 Etälamauttimen käyttö

Seuraavan teemana oli vuorossa etälamauttimen käyttö ja siitä muodostuneet kokemukset. Opiskelijoilta kysyttiin ovatko he käyttäneet työharjoittelussa etälamautinta tai onko se ollut osana tehtäviä missä he ovat olleet mukana. Opiskelijoilta kysyttiin myös omista tuntemuksista ja valmiuksista toimia kyseisissä tilanteissa.

Yksi opiskelija kertoi käyttäneensä etälamautinta työharjoittelun aikana tehtävällä, jossa partio oli yllättäen kohdannut vastarintaa itsetuhoiselta henkilöltä.

”Kyllä käytin. Oli siis itsetuhokeikka (POISTETTU) - - se [kohdehenkilön] vastarinta oli koko ajan tosi aggressiivista. Tottakai olin käynyt päässäni siinä sen voimankäytön ratiaan - - mutta kyllä se tilanne tuli silleen joka tapauksessa yllättävästi.” (H4)

Kyseinen opiskelija kertoi kokeneensa pientä epävarmuutta tilanteessa, mutta muistaneensa kuitenkin toimintamallit takaraivosta, vaikka etälamautin ei ollutkaan tehonnut.

”No kyllä se sieltä tuli takaraivosta, mutta kyllä siinä oli vähän semmoinen, että ainiin mites tää nyt toimii - - pieni epävarmuus - - eihän se [etälamautin] tehonnut. Toinen nuoli tuli rintaan ja toinen tippui maahan - - saatiin sitten [kohdehenkilö] haltuun, mutta kyllä se siinä koko ajan pisti vastaan.” (H4)

Neljä opiskelijaa oli varautunut etälamauttimen käyttöön ottamalla sen esille virkatehtävällä, ja osa heistä oli uhannut kohdehenkilöä etälamauttimella ja varoittaneet sen käytöstä. Yksi opiskelija oli heidän lisäksi varautunut henkisesti etälamauttimen käyttöön. Kaikki heistä kokivat omaavansa tarvittavat valmiudet toimia tilanteissa, eikä epävarmuuksia omasta toiminnasta tai etälamauttimen

käytöstä herännyt. Opiskelijoiden kertomissa tilanteissa oli kohdattu aggressiivisesti käyttäytyviä henkilöitä tai varauduttu tiedossa olevaan työturvallisuustekijään, kuten puukkoon.

"No mä oon vetänyt sen kotelosta ja varoittanut etälamauttimen käytöstä tilanteessa, jossa henkilöllä oli veitsi hallussa." "Joo ehdottomasti oli valmiudet toimia tilanteessa. Koulutuksen kannalta hyvät, mutta ei tietenkään vielä työkokemuksen määrältä yhtä hyvät." (H1)

"En käyttänyt, otin vain esille ja varauduin käyttöön" "Tuntuu, että osaan käyttää ja ei oo semmonen epävarma olo sen kanssa, mutta ainahan se on hauska harjoitella lisää." (H3)

"Ei tarvinnut käyttää. Otin [etälamauttimen] esille, mutta en sanonut ikinä, että kohta tulee sähköä." "Ei ollu semmoista tunnetta, että olisi epävarmuutta sen käytössä, että hiton yksinkertainen laitehan se on. En koe, että olisi ollut epävarmuutta." (H5)

"Yhdessä tilanteessa uhkasin etälamauttimen käytöllä - - en siis ole varsinaisesti käyttänyt." "Tiedän kyllä, miten sitä käytetään" (H8)

"Minä en henkilökohtaisesti käyttänyt, mutta näin kyllä, kun työkaveri käytti kohdehenkilöön" "Varauduin kyllä henkisesti etälamauttimen käyttöön." (H11)

Viisi opiskelijaa, joilla ei ollut työharjoittelussa etälamautinta kannossa kertoivat kaikki kuitenkin olleensa mukana tilanteissa, joissa etälamautin oli ollut osana virkatehtävää. Osalla valmiudet ja osaaminen toimia oli kunnossa vielä työharjoittelun aikana, mutta ajan myötä koulutuksen tarjoama osaaminen on kerennyt jo hiipumaan. Kaikki kuitenkin tunsivat työharjoittelun aikana osaavansa pääpiirteittäin toimia ympäristössä, jossa etälamautin on käytössä. Myös ohjaajilta saatu tuki oli esillä opiskelijoiden vastauksissa.

"Työharjoittelun alun aikana ainakin [tunsi omaavansa tarvittavat valmiudet], kun oli saanut sen koulutuksen koululta. Mutta nyt kun ei oo ollut hetkeen [koulutusta] niin en varmana osaisi käyttää sitä itse laitetta. Mutta osaisin toimia ympäristössä, jossa etälamautin on käytössä." (H6)

"Ei siitä koulutuksesta ole enää oikein mitään hyötyä [työharjoittelun jälkeen] kun ei siitä muistaa enää mitään. Mutta meilläkin oli ohjaajan kanssa aina puhetta yleensä ennen keikkaa - - että jos joutuu käyttämään [etälamautinta] - - niin sitten se neuvo silleen, että muista sitten nämä ja tällaiset asiat etälamauttimesta, että se kertasi sitä asiaa, kun hän tiesi, että mulla ei oo sitä." (H7)

” Vaikkei mulla itsellä taseria ollut, niin mulle kyllä ohjaajakin kertoi koko ajan, että sitä voi käyttää ja missä kohtaa - - se oli tosi selkeä tilanne, että mä olin kyllä koko ajan ihan kartalla vaikkei mulla sitä taseria ollutkaan.” (H10)

Opiskelijoilta, joilla ei ollut etälamauttimia käytössä työharjoittelun aikana kysyttiin, että tiesivätkö he syytä siihen miksi etälamautinta ei heille ollut jaettu. Opiskelijat kertoivat, että eivät ole itsekkään aivan varmoja omien poliisilaitosten ja asemien linjauksista työharjoittelijoiden etälamauttimen kannon ja käytön suhteen. Osalle oli annettu perusteluna se, että poliisilaitos haluaa antaa Poliisiammattikorkeakoululla annettavan etälamauttimen käyttäjäkoulutuksen lisäksi omaa lisäkoulutusta laitteesta. Osa taas ei ollut varma miksi heille ei ollut etälamautinta annettu.

” Se oli meillä epäselvää, ja sanottiin, että pitää selvittää tätä juttua, että saadaanko me [harjoittelijat] ottaa sitä kantoon vai ei. Sitten pari kuukautta sen jälkeen sanottiin, että ehkä pitää järjestää laitoksen puolesta joku koulutus siihen vielä. Sitten harjoittelu jo lopuikin, eikä me sitä niinku ikinä otettu mukaan, koska se oli niin epäselvää ja kukaan ei sinänsä antanut meille siihen lupaa.” (H2)

Opiskelijat toivoivat myös parannusta käytänteisiin ja yhtenäistä linjavetoa poliisilaitosten ja Poliisiammattikorkeakoulun välille etälamauttimen suhteen.

”Pitäisi joku linja nyt sitten saada, jonka ihmiset ja ne voimankäyttökouluttajat [poliisi-asemalla] esimerkiksi tietäisi, että kun nyt ei tiedä kukaan oikeastaan mitään niin oli sitten aika epäselvää - - että pidetäänkö sitten se etälamautinkoulutus vai eikö pidetä ja että saako harjoittelijat pitää sitä [etälamautinta] sitten mukana. Ja en ainakaan koe, että tuossa nyt oli mitään järkeä, että ei saatu pitää sitten missään vaiheessa sitä mukana, koska just sitten se osaaminenkin on heikentynyt niin paljon. Eli selkeät linjaukset laitoksilla pitäisi olla siihen asiaan.” (H2)

”No jos koululla joku asia koulutetaan, niin sitten mun mielestä se, että sä menet harjoitteluun niin joko ne antaa sen saman koulutuksen siellä tai sitten hyväksyy sen saman koulutuksen minkä saa täällä [Poliisiammattikorkeakoululla]. En mä tiedä, onko koulu sitten itse päättänyt sen koulutuksen sisällön vai onko poliisilaitosten suuntaan oltu yhteydessä” (H7)

4.4 Vapaa sana opiskelijoilta

Viimeisenä annoin opiskelijoille vielä mahdollisuuden kertoa vapaasti aiheeseen liittyen kehitysideoita ja kohteita, palautetta koulutuksesta ja omia ajatuksiaan etälamauttimen käytöstä työharjoitte-

lun aikana. Opiskelijoiden vastauksissa nousi vahvasti jälleen esille aiemminkin mainittuja lisäkoulutuksen toiveita, sisällyttämistä aiemmin osaksi voimankäytön koulutusta, sekä linjausten selkeyttämistä ja yhtenäistämistä etälamauttimen kantamisen ja käytön suhteen työharjoittelun aikana. Itse laitteen käytöstä opiskelijat olivat samaa mieltä siitä, että laite on loppupeleissä yksinkertainen käyttää ja helppo oppia, sekä totesivat sen olevan hyvä lisä käytettävissä oleviin voimankäyttövälineisiin jo harjoittelun alkuvaiheesta saakka.

"Ei muuta kuin että ottaa sen osaksi sitä voimankäytön arsenaalia aikaisemmassa vaiheessa tätä poliisikoulutusta. Jolloin siihen kasvaa enemmän rutiinia koulutuksen aikana. Se kuitenkin alkaa olla näillä näkymin aika vakiintunut väline poliisissa ja kyseessä ei ole enää mikään kokeilu. On vähän outoa, että se etälamautin nostetaan vasta ihan viimeisenä mukaan." (H1)

"Joo siis itse koulutus oli mun mielestä tosi hyvä - - mutta että sitäkin olisi voinut ehkä tietysti olla vähän enemmän ja just se jatkumo, että se siellä harjoittelun aikana myös olisi hyvä pitää yllä ihan kaiken suhteen, että ei vaan että se on siellä [koululla] opetettu ja ei muuta kuin menoksi - - ollaan kuitenkin harjoitteluvaiheessa, niin olisi hyvä käydä läpi niitä." (H4)

"No sanotaan, että koululla ennen harjoittelua olisin toivonut, että olisi vähän enemmän sitä etälamautinta mukana taktiikan harjoituksissa. Että sitä oisin toivonut. Ja no sitten työharjoittelun aikana niin oishan se kiva, että niitä harjoituspäiviä olisi enemmän - - mutta en mä nyt näkisi, että siellä työharjoittelussa tarvitsee harkkarille mitenkään erikseen pitää vielä mitään välineenkoulutuspäiviä, ellei koe sellaiseen tarvetta." (H5)

"Kyllä se pitäisi jo omasta mielestä sinne [voimankäyttökoulutuksen] alkuun saada - - mutta se, että jos koulu antaisi jo sen [etälamautinkoulutuksen] puolentoista vuoden aikana tai milloin se vk [voimankäyttökoulutus] nyt ikinä alkaa silloin, niin antaisi sitä jo, että käpistelkää ja käyttäkää sitä, että se olisi mahdollista tuolla harjoituksissa niin eikö se toisi myös turvaa ja pohjaa myös sitten sinne käytännön elämään, kun me lähdetään sinne." (H8)

"Ehkä siitä tosiaan, että mikä se linjaus on noilla harkkapaikoilla niin siitä olisi kiva tietää, että mihin se sitten perustuu. Mutta toisaalta en kyllä koe mitenkään huonona asiana sitä vaikkei sitä nyt harkassa saanutkaan kantaa koska, kuitenkin se koulutus on saatu - - mutta toisaalta taas olisi ollut ihan hyvä, että kerta siitä koulutus on saatu, niin olisi päässyt kantamaan sitä." (H10)

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä kappaleessa tuon ilmi tutkimuksesta syntyneitä johtopäätöksiä ja pohdintoja tutkimuskysymysten kautta.

5.1 Etälamautinkoulutus ja valmiudet

Ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä tässä opinnäytetyössä oli ”Onko etälamautinkoulutuksen ajankohta ja toteutus opiskelijoiden mielestä onnistunut ja tarjoaako se heille tarvittavat valmiudet toimia etälamauttimen kanssa työharjoittelussa?”

Opiskelijat innostuivat tutkimuksen haastatteluissa kertomaan etälamautinkoulutuksesta paljon asiaa ja omia havaintojaan. Pääsääntöisesti opiskelijat ovat olleet tyytyväisiä etälamauttimen käyttäjäkoulutukseen ja sen sisältöön, mutta toistojen määrään ja kertauksen puutteeseen toivottiin parannusta. Moni opiskelija kertoi oppineensa koululla laitteen käytön pääpiirteittäin.

Erityisesti kuitenkin koulutuksen uusi ajankohta ennen työharjoittelua nosti esiin paljon positiivista palautetta ja ajankohdan valinta aikaan ennen harjoittelua on ollut opiskelijoiden mielestä erittäin onnistunut uudistus Polamkin puolelta. Käytännöllistä vertailukohtaa opiskelijoilla itsellään ei tietenkään ole vanhaan malliin, jossa käyttäjäkoulutus annettiin vasta työharjoittelun aikana, mutta jokainen opiskelija pystyy omien kokemusiensa perusteella kuitenkin tuomaan mielipiteensä asiaan.

Käyttäjäkoulutuksen ajankohdan aikaistaminen nähtiin opiskelijoiden mielestä työturvallisuutta parantavana tekijänä, kun opiskelija tietää työharjoittelun alusta lähtien, kuinka laitetta oikeasti käytetään ja on päässyt myös käsittelemään sitä itse ennen ”oikeaan maailmaan” siirtymistä. Moni toivoi myös etälamautinta suuremaksi osaksi koko voimankäyttökoulutuksen kokonaisuutta, eli etälamautin otettaisiin osaksi koulutettavia voimankäyttövälineitä jo huomattavasti aiemmassa vaiheessa koulutusta. Tästä aiheesta ja sen mahdollisista ongelmista on keskusteltu myös Kasangon & Oinaan opinnäytetyössä. Siellä nostettiin esille, että etälamautimesta muodostuisi mahdollisesti määräävä väline, jonka kanssa mennään jokaiseen tilanteeseen, jos se koulutettaisiin osana muita voimankäyttövälineitä. (Kasanko & Oinas, 2021, 21.)

Etälamautin on ehtinyt vakiinnuttaa paikkaansa poliisin käytössä ja kuten tässäkin tutkimuksessa esitellystä статистиikasta näkyy, sen käyttö on lisääntynyt, mutta samaan aikaan laite on todettu kuitenkin hyväksi voimankäyttövälineeksi. Eräs opiskelija sanoikin haastatteluissa seuraavaa: *”Ei muuta kuin että ottaa sen osaksi sitä voimankäytön arsenaalia aikaisemmassa vaiheessa tätä poliisikoulusta. Jolloin siihen kasvaa enemmän rutiinia koulutuksen aikana. Se kuitenkin alkaa olla näillä näkymin aika vakiintunut väline poliisissa ja kyseessä ei ole enää mikään kokeilu. On vähän*

outoa, että se etälamautin nostetaan vasta ihan viimeisenä mukaan. Ymmärrän kyllä resurssikysymykset, mutta muuten en ota kantaa.” (H1) Herää siis kysymys, että olisiko jossain vaiheessa aika kokeilla etälamauttimen ottamista aiemmin osaksi voimankäyttövälineiden koulutusta? Kenties käyttöön tulevassa uudessa opetussuunnitelmassa, tulevaisuus näyttää.

Johtopäätöksenä etälamautinkoulutuksen ajankohdasta ja toteutuksesta voi kuitenkin sanoa, että se on onnistunut pienten kehitysehdotusten saattelemana.

Etälamautinkoulutuksen tarjoamista valmiuksista tutkimuksessa nousi esille, että työharjoittelun käyttäjäkoulutusta käytännöllisemmin hyödyntämään päässet opiskelijat, eli ne, kenellä etälamautin oli kannossa työtehtävillä, kokivat omat valmiutensa etälamauttimen käyttöön parhaiksi ja riittäviksi tilanteissa, joissa etälamautin oli jollain lailla osana työtehtävää. Ne kenellä etälamautin ei ollut kannossa työharjoittelussa, kokivat pääsääntöisesti osaavansa toimia ympäristöissä missä etälamautin on käytössä, mutta epävarmuutta laitteen toiminnasta ja omasta osaamisesta sen kanssa nousi hieman pintaan varsinkin haastatteluiden hetkellä, kun koulutuksesta on vierähtänyt jo kohtuullisen pitkä aika. Edellä on siis hyvin pääteltävissä, että opiskelijat, jotka pääsivät kehittämään omaa osaamistaan jatkumona heti Polamkillä annetusta koulutuksesta lähtien, tunsivat omaavansa paremmat valmiudet etälamauttimen käyttöön, kuin opiskelijat, joilla harjoittelun ja kehittymisen jatkumo on jäänyt puutteelliseksi.

5.2 Mahdollisuudet käyttää ja kehittyä

Toisena tutkimuskysymyksenä tässä opinnäytetyössä oli ”Ovatko opiskelijat päässeet hyödyntämään annettua etälamauttimen käyttäjäkoulutusta ja kehittämään taitojaan työharjoittelun aikana – jos on, miten? Jos ei, miksi?”

Edellä päästiin jo hieman aiheeseen, että osalla opiskelijoista harjoittelun ja kehittymisen jatkumo on keskeytynyt Polamkillä annetun etälamautinkoulutuksen jälkeen. Kasangon & Oinaan opinnäytetyössä keskusteltiin ja tuotiin niin ikään konkreettisimpana ja selkeimpänä kehityskohteena opitun taidon syventämisen ja kehittämisen mahdollisuuksien parantaminen. Tässä on haastatteluiden perusteella päästy nyt hieman eteenpäin uusien muutoksien myötä niin Polamkillä, kuin poliisilaitoksilakin, mutta parannuksen varaa löytyy kuitenkin edelleen.

Hieman yli puolet (6) opiskelijaa oli siis saanut etälamauttimen kantoonsa heti työharjoittelun alusta saakka, joka ei ennen koulutusajankohdan muutosta ole ollut mahdollista. Tässä nähdään jo ensimmäinen kohta, jota on pystytty koulutusajankohdan muutoksella parantamaan, kun opiskelijat ovat päässet toimimaan laitteen kanssa ja se on ollut läsnä heidän toiminnassaan poliisitoissa. Oma opittua taitoa on siis päästy jo hieman syventämäänkin. Näistä kuudesta opiskelijasta yksi oli laukaissut etälamauttimen työharjoittelun aikana kohti kohdehenkilöä osana voimankäyttötilannetta,

ja loput viisi joko ottaneet etälamauttimen kotelostaan esille, uhanneet sillä kohdehenkilöä tai edes varautuneet sen käyttöön joko konkreettisesti tai edes henkisesti tasolla.

Loput viisi haastatelluista opiskelijoista eivät olleet saaneet etälamautinta kantoonsa työharjoittelun aikana. Syyt tähän olivat opiskelijoiden mukaan hieman epäselviä ja poliisilaitosten linjaukset olivat erilaisia harjoittelijoiden etälamauttimen kantamisen suhteen. Osa poliisilaitoksista halusi tarjota työharjoittelijoille vielä oman etälamautinkoulutuksen Polamkilla annetun käyttäjäkoulutuksen päälle, mutta kyseistä koulutusta ei sitten ollut tarjottu. Opiskelijat toivoivatkin lisää selkeyttä ja läpinäkyvyyttä poliisilaitosten linjauksiin. Kaikki viisi ovat kuitenkin olleet mukana tilanteissa, joissa etälamautin on ollut läsnä voimankäyttövälineenä, eikä suurin osa opiskelijoista ollut kovinkaan harmissaan, vaikka etälamautinta ei saanutkaan kantaan. Lisäksi poliisilaitoksilta oli myös annettu positiivisen ja ehkä hieman yllättyneenkin oloista palautetta koulutuksen olemassaolosta.

Johtopäätöksenä kaikki haastatellut opiskelijat ovat kaikesta huolimatta vaihtelevalla tasolla päässeet hyödyntämään saatua etälamautinkoulutusta. Suurin osa konkreettisemmin käyttämällä ja harjoittelemalla ja loput taas ajatuksen tasolla olemalla tilanteissa mukana, missä laite on käytössä. Mikä tahansa alaa koskeva koulutushan ei varmasti koskaan mene täysin hukkaan ja hyödyttömäksi, mutta kuten sanottua, parannettavaa löytyy vielä ainakin käytännön tasolla.

Tutkimuksessa tutkijan yllätti kuitenkin hieman se, että valtaosa opiskelijoista ei ollut harjoitellut etälamauttimen käyttöä laisinkaan työharjoittelun aikana. Neljä opiskelijaa kertoi harjoitelleensa laitteen kanssa, joko johdetusti tai omatoimisesti. Harjoittelu oli tapahtunut osana johdettua koulutusta, tai omatoimisena yksilöharjoitteina. Toki tässä täytyy jälleen huomata, että haastatelluista seitsemällä oli ylipäänsä etälamautin kannossa, mutta senkään ei käytännössä pitäisi sulkea pois harjoittelemisen mahdollisuutta keneltäkään.

Lopuilla opiskelijoilla ei joko ollut mahdollisuuksia harjoitella etälamauttimen käyttöä poliisilaitoksilla tai harjoitusmahdollisuuksia ei ollut opiskelijoiden toimesta myöskään oma-aloitteisesti pyydetty. Poliisilaitosten sisäiset koulutukset ja harjoitukset osuivat osalla myös huonosti aikataulujen suhteen ja opiskelija ei täten päässyt tai ehtinyt mukaan koulutukseen. Monen kohdalla käydyt koulutukset eivät myöskään liittyneet juuri etälamauttimeen ja sen käyttöön.

Omatoiminen harjoittelu täytyy kuitenkin muistaa myös tärkeänä osana omaa osaamista, sen ylläpitämistä ja kehittämistä. Moni opiskelija totesikin, että olisi varmaan pitänyt pyytää koulutusta tai harjoitella ihan itsenäisesti yksinkertaisia asioita. On kuitenkin ymmärrettävää, että etälamautin ei välttämättä ole kaiken harjoittelun ja oppimisen keskipiste ja prioriteetti työharjoittelun aikana, sillä muutakin uutta asiaa tulee jokaiselle harjoittelijalle valtavan paljon ja joka suunnasta.

Opitun taidon kehittämisen ja syventämisen, sekä harjoittelemisen mahdollisuuksien suhteen suurin osa ei siis ole konkreettisesti päässyt tai itse kehittänyt taitojaan etälamauttimen kanssa. Syyttävää sormea on vaikea tässä osoitella, sillä vastuu omasta osaamisesta on toisaalta virkamiehellä itsellään, mutta työharjoittelijana toimiva opiskelija ei välttämättä ilman pientä rohkaisua tai tarjottua mahdollisuutta pysty siitä huolehtimaan.

Kasanko & Oinas mainitsivat omassa työssään, että harjoittelijoiden ohjaajia voitaisi motivoida syventämään näitä taitoja enemmän opiskelijoiden kanssa. Tässäkin on lopulta pelattava yhteen hiileen. Opiskelijan täytyy olla aktiivinen ja oma-aloitteinen ja poliisilaitoksen ja harjoittelijan ohjaajan vastavuoroisesti tarjota opiskelijalle se mahdollisuus kehittyä ja kasvaa. Kasangon & Oinaan työn kehityskohteisiin ei siis ole vielä saatu täyttä korjausta tämän osalta, mutta suunta on kuitenkin oikea.

6 POHDINTA

Tässä kappaleessa pohdin vielä omaa työskentelyäni, opinnäytetyöni onnistumista ja työn laatua, sekä luotettavuutta.

6.1 Oma työskentely, opinnäytetyön onnistuminen & jatkotutkimusideaa

Opinnäytetyöprosessi oli omalla kohdallani kohtalaisen sujuvaa, joskin ajoittain rankkaa. Opinnäytetyön tekemisen ensikertalaisena jouduin motivoimaan itseäni työn suunnittelun aloittamisesta asti välillä kovastikin, ettei työn tekeminen jäisi puolitiehen. Alkuun myös aiheen keksiminen ja työn varsinainen aloittaminen tuotti hieman harmaita hiuksia. Työn edetessä luotto omaan tekemiseen kuitenkin vahvistui ja työn teko helpottui pienten ylä- ja alamäkien kautta pikkuhiljaa. Sain onneksi myös vaikeimpina aikoina korvaamatonta apua ja vinkkejä työn tekoon, sekä motivaation ylläpitämiseen jo hieman kokeneemmalta opinnäytetöiden tekijältä lähipiiristäni. Myös virallisista ohjeista, muiden opiskelijoiden kanssa jutustelusta ja tietenkin ohjaajien tuesta on tietenkin ollut suuri apu.

Tutkimuksen tavoitteena oli tarjota katsaus Poliisi (AMK) 20204-kurssin opiskelijoiden kokemuksista etälamautinkoulutuksesta ja sen hyödyntämisestä työharjoittelun aikana. Kurssimme kohdalla etälamauttimeen liittyviin opintoihin oli juuri tullut muutoksia ja kiinnostuin kuulemaan oman kurssini opiskelijoiden kokemuksia enemmän heidän työharjoittelunsa ajalta. Halusin samalla tutkia myös etälamautinkoulutuksen ja -harjoittelun nykytilaa peilaten sitä vanhempaan opinnäytetyöhön ja sen kehityskohteisiin aiheesta, joka sivusi myös sopivasti omaa aihettani.

Tarkoituksenani oli haastatella opiskelijoita mahdollisimman monen eri poliisilaitoksen alueelta, jotta pääsen kuulemaan kokemuksia eri puolilta suomea. Tiesin haastattelevani ainakin puolta tusinaa opiskelijaa, mutta haastatteluprosessin edetessä mallikkaasti, sain nostettua määrää yhteentoista. 11 opiskelijaa oli loppupeleissä hyvä määrä haastateltavia ja pelko liian vähäisestä määrästä

haastateltavia väistyi. Kaikilla opiskelijoilla on kuitenkin omat subjektiiviset kokemuksensa, joten olisin voinut haastatella vaikka sataa opiskelijaa ja saada lopulta kaikista hieman erilaiset haastattelut ja tulokset.

Menetelmänä puolistrukturoidut teemahaastattelut olivat tähän opinnäytetyöhön siis mielestäni onnistuneet, koska halusin nimenomaan kuulla opiskelijoiden vapaasti kerrottuja kokemuksia työharjoittelun ajalta valitsemistani teemoista, enkä niinkään tutkia määrällistä dataa tai saada tönkköjä kyllä/ei vastauksia haastatteluista. Sitäkin tuli tässä tutkimuksessa hieman lopulta tehtyä.

Menetelmäkirjallisuus oli omalla kohdallani ehkä se isoin kompastuskivi opinnäytetyötä tehdessä ja koen parannettavaa sen hyödyntämisessä esimerkiksi erilaisten tutkimus- ja analyysimenetelmien kanssa. Kyseinen kirjallisuus oli minulle opinnäytetyön lailla uusi aluevaltaus, joten olen silti kuitenkin ihan tyytyväinen omaan työtulokseeni.

Menetelmistä puheenollen, kvantitatiivisilla menetelmillä saisi varmasti myös pienillä muokkauksilla tämän aiheen pohjalta tehtyä hyvän ja hyödyllisen tutkimuksen. Jatkossa voisi esimerkiksi vertailla eri poliisilaitoksia keskenään työharjoittelijoiden etälamauttimen käytön osalta tai tehdä aiheen pohjalta vielä vastaavaa kvalitatiivista tutkimusta uuden opetussuunnitelman tullessa käyttöön Poliisi-ammattikorkeakoululla.

Loppupeleissä tunnen onnistuneeni tutkimuksen teossa, vaikka sillä ei vielä varmaan Suomen tiedepalkintoa voiteta. Olen onnistunut vastaamaan tutkimuskysymyksiini ja hankkimaan opiskelijoilta tavoiteltuja kokemuksia, palautetta ja ideoita haastatteluiden kautta, joita voidaan toivottavasti hyödyntää organisaatiota kehitettäessä. Prosessi on ollut antoisa ja erittäin opettavainen. Olen päässyt perehtymään uuteen menetelmäkirjallisuuteen, opettelemaan uusia työskentely- ja tiedonhankintatapoja ja etälamautinkin on siinä sivussa pysynyt mukavan tuoreena mielessäni ja täten uskon, että allekirjoittanutkin omaa vielä tarvittavat valmiudet laitteen käyttöön tulevaisuudessa.

6.2 Tutkimuksen laatu ja luotettavuus

Tutkimuksen laatua ja luotettavuutta on pyritty tarkkailemaan ja pitämään yllä koko opinnäytetyön tekemisen ajan. Laadukkuutta on tavoiteltu tässä kvalitatiivisessa tutkimuksessa tekemällä esimerkiksi hyvä teemalista ja haastattelurunko, jonka pohjalta kaikki haastattelut oli helppo viedä läpi. Etuna oli myös se, että hyvän rungon avulla pystyttiin valmiiksi miettimään mihin teemoihin käydään syvemmin käsiksi ja mitä lisäkysymyksiä tulee esittää ja mahdollisesti muotoilla. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, 184). Haastatteluiden nauhoitukset on toteutettu huolellisesti, asianmukaisesti ja tietoturvasyistä, joka myös osaltaan nostaa tutkimuksen laatua. Myös litteroinnit on toteutettu suositellun huolellisesti ja ripeästi heti haastatteluiden jälkeen (Hirsjärvi & Hurme, 2008, 185).

On tärkeä huomata, että tutkimuksen luotettavuuden määritelmä eroaa kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen työn välillä ja kvalitatiivisessa työssä työn luotettavuuden määritelmä saakin uusia muotoja. Yleensä puhutaan reliaabeliuudesta ja validiudesta.

Reliaabelius tarkoittaa, että tutkittaessa esimerkiksi samaa henkilöä, saadaan kaksi kertaa sama tulos tutkittavasta asiasta. Tässä täytyy kuitenkin ottaa huomioon työn muoto ja pohtia sitä, että tässäkin opinnäytetyössä tutkitaan ihmisiä ja heidän kokemuksiaan, jotka ovat tässä tapauksessa subjektiivisia ja alttiita muutoksille ajan kuluessa. Täydellistä reliaabeliutta ei siis voida saavuttaa sen varisnaisessa merkityksessä ja kyseisestä määritelmästä on jopa melkein luovuttava kvalitatiivisessa opinnäytetyössä. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, 185). Validius perustuu lyhyesti sanottuna siihen, onko tutkimus ylipäättänsä pätevä, onko se tehty perusteellisesti, sekä ovatko saadut tulokset ja päätelmät oikeita (Saarinen-Kauppinen & Puusniekka, 2012, 25.)

Työn laatua ja luotettavuutta pystytäänkin täten tutkimuksessa lähestymään aineiston laadulla ja tutkijan toimenpiteillä. Tutkimuksen aineistossa on tutkijan toimesta esimerkiksi huolellisesti huomioitu kaikki käytettävissä oleva aineisto ja litteroinnit on suoritettu oikein. Haastatteluiden ja tutkimuksen tulokset vastaavat myös todenmukaisesti haastateltujen itsensä kertomaa ajatusmaailmaa. On kuitenkin otettava huomioon, että haastatteluiden ja tutkimuksen tulokset ovat aina seuraus haastattelijan ja haastateltavan yhteistoiminnasta. (Hirsjärvi & Hurme, 2008, 189.)

LÄHTEET

Ander, Eriksson, Gazinour, Hansson, Padyab, Doohan, 2020, Elchockvapen som hjälpmedel vid polisiära ingripanden <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1439591/FULLTEXT01.pdf>

Axon X26P Tuotesivu <https://www.axon.com/products/taser-x26p> Luettu 05.11.2022

Axon X26P User manual https://my.axon.com/s/taser-x26p?language=en_US Luettu 05.11.2022

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998, Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere, Vastapaino.

Eronen, Pasi & Heikkilä, Kaj 2019, Etälamauttimen käyttäjäkoulutus poliisi amk -opetukseen, Poliisiammattikorkeakoulu, Muunto Poliisi AMK, opinnäytetyö https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/326471/ON_Eronen_Heikkila.pdf?sequence=2

Hansson, Inzunza, Stjerna 2021, The Norwegian police's use of conducted energy weapons <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1559541/FULLTEXT01.pdf>

Heikkilä, Tarja 2014, Tilastollinen tutkimus <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf> Luettu 04.01.2023

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2008, Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö, Helsinki, Gaudeamus.

Hyvärinen, Suoninen & Vuori, Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/haastattelut/> Luettu 03.01.2023

Kasanko, Timo & Oinas, Tuukka 2021, Poliisi (AMK) -tutkintokoulutuksen etälamautinkoulutus ja sen työelämävastaavuus, Poliisiammattikorkeakoulu, Muunto Poliisi AMK, opinnäytetyö https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/512800/ON_Kasanko%26Oinas.pdf?sequence=2&isAllowed=y

KvaliMOTV. Menetelmäopetuksen tietovaranto, kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät. <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html> Luettu 03.01.2023

Polamk.fi, Poliisi (AMK) -tutkinnon opetussuunnitelma uudistuu <https://polamk.fi/-/poliisi-amk-tutkinnon-opetussuunnitelma-uudistuu> luettu 29.12.2022

Poliisi (AMK) -tutkinto (180op), Opetussuunnitelma 2022-2024 <https://polamk.fi/documents/25254699/37709942/Poliisi-amk-opetussuunnitelma.pdf/>

Polistidningen -verkkootikkeli, 2021, Beslut om elchockvapen klart <https://polistidningen.se/2021/05/beslut-om-elchockvapen-taget/> Luettu 16.11.2022

Rikander, Henri 2017, The Use of Electroshock Weapons by the Finnish Police in 2016. Nordisk Tidsskrift for Kriminlvidenskab <https://tidsskrift.dk/NTfK/article/view/115038/171983>

Rimpiläinen, Tuomas 2020, Raivostunut mies osoitti pistoolilla poliisia, mutta konstaapeli ei ampu nut – poliisi ampuu yhä harvoin mutta etälamauttimen käyttö on moninkertaistunut, YLEn verkkootikkeli <https://yle.fi/a/3-11471882> Luettu 27.11.202

Saarinen-Kauppinen & Puusniekka, Menetelmäopetuksen tietovaranto KvaliMOTV, kvalitatiivisten menetelmien verkko-oppikirja, 2012 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf> Luettu 04.01.2023

Sisäministeriön tiedote, 2005 <https://intermin.fi/-/poliisi-ottaa-kayttoon-etalamauttimen>

TUOVI - sisäisen turvallisuuden portaali <https://sisainturvallisuus.fi/tilastot> Luettu 23.02.2023

LIITE 1 – HAASTATTELURUNKO

Yllä haastateltaville esitetty kaavio haastattelun teemoista ja kysymyksistä lyhyesti

Teemalista ja kysymysrunko

Kursivoidulla teemoittain mahdollisesti käytettäviä keskustelunaiheita ja ohjaavia jatkokysymyksiä haastateltavalle.

Koulutus

- Miten koit etälamautinkoulutuksen koululla?
Oliko se mielestäsi riittävä?
Onko jotain mitä työelämässä tullut vastaan, mitä koulutuksessa ei ollut?
- Mitä mieltä olet etälamautinkoulutuksen tämänhetkisestä ajankohdasta koululla?
Onko ajankohdan siirto ollut onnistunut, miksi?

Mahdollistaminen

- Onko sinulla ollut mahdollisuutta kantaa etälamautinta mukana työtehtävissä?
- Onko sinulla ollut mahdollisuutta harjoitella etälamauttimen käyttöä?
Oletko harjoitellut?
Onko annettu mahdollisuus harjoitella?
Millaista harjoittelu on ollut ja miten se toteutettiin?

Käyttö ja kokemukset

- Oletko käyttänyt etälamautinta työtehtävissä?
Miten?
Millaisessa tilanteessa?
Miltä käyttäminen sinusta tuntui?
Kuinka koit valmiutesi toimia tilanteessa?
- Oletko ollut mukana tilanteessa, jossa etälamautinta on käytetty?
Millaisessa tilanteessa?
Kuinka toimit tilanteessa?
Oliko sinulla riittävät valmiudet toimia tilanteessa?
- Tiedätkö, linjataanko etälamauttimen käyttöä ja/tai kantamista laitoksellasi/asemallasi vielä erikseen?
Miten?
Saako harjoittelija esimerkiksi kantaa etälamautinta ollenkaan?
Muita syitä?

Ideat ja ajatukset

- Sana vapaa. Herääkö sinulle ajatuksia, kehitysehdotuksia tai ideoita aiheen kannalta?
- Muuta sanottavaa?